

Treball de recerca

L'ablació

Una forma de violència contra la dona.

Índex

1. Introducció	1
1.1 Objectius	3
1.2 Presentació de cada capítol, agraïments, dificultats i recerca.....	5
 2. Apartat I	
2.1 Què és l'ablació?.....	8
2.2 Introducció històrica. Especial referència a Àfrica.....	10
2.3 Tipus d'ablació	13
2.4 Conseqüències de la MGF.....	17
2.4.1 Efectes físics.....	17
2.4.2 Efectes sobre la sexualitat.....	18
2.4.3 Efectes psicològics	18
2.4.4 Efectes obstètrics i en el nounat	19
 3. Apartat II	
3.1 Amb què es realitza l'ablació?.....	21
3.2 Qui realitza l'ablació?	22
3.3 Quan es realitza la MGF?	23
3.4 Per quines raons es practica la MGF?	23
3.4.1 Raó cultural.....	24
3.4.2 Raó sexual.....	25
3.4.3 Control de la sexualitat i de les funcions reproductives de la dona.....	25
3.4.4 Creences sobre higiene, l'estètica i la salut	26
3.4.5 Basades en la religió i en la mitologia.....	27
3.4.6 Raó sociocultural	28

3.5 Justificació que es dóna a la MGF	28
3.6 El cas de Waris Dire.....	30
4. Apartat III	
4.1 Factors que faciliten la continuïtat d'aquesta pràctica	33
4.1.1 Educació.....	34
4.1.2 Lloc de residència.....	34
4.1.3 Religió.....	35
4.1.4 Edat	35
4.1.5 Riquesa.....	35
4.2 Entrevistes	36
4.2.1 Entrevista a una dona mutilada de 19 anys	36
4.2.2 Entrevista a un home africà de 17 anys.....	42
4.2.3 Entrevista a una voluntària de <i>Medicus Mundi</i> , Casilda	45
5. Apartat IV	
5.1 Distribució geogràfica de la mutilació genital femenina.....	49
5.1.1 Incidència.....	50
5.2 Diferents rituals	53
6. Apartat V	
6.1 Una qüestió de drets humans	56
6.1.1 Conseqüències derivades de considerar la mutilació genital femenina com una qüestió de drets humans.....	59

6.1.2 La mutilació genital femenina i les normes internacionals dels drets humans.....	60
7. Apartat VI	
7.1 Fundacions per eradicar la practica de la mutilació genital femenina	64
5.1.1 La Fundació Kirira.....	65
5.1.2 Fundació Sur	66
5.1.3 Fundació Flor del desert	66
5.1.4 Fundació Wassu UAB.....	67
7.2 Organismes internacionals contra la MGF	67
7.3 Organismes africans contra la MGF	70
8. Apartat VII	
8.1 Què s'està fent des de l'estat espanyol?	77
8.2 Què podem fer?	81
8.2.1 Protocol d'actuacions.....	82
9. Conclusions	83
10. Bibliografia, Webgrafia, Articles i altres	86
11. DVD	contraportada

1. Introducció

Moltes vegades m'he preguntat sobre la paraula llibertat, el seu significat, la seva aportació a l'esser humà i si de veritat la llibertat que nosaltres creiem que tenim i que posseïm, és una llibertat absoluta. A partir d'aquesta paraula, llibertat, en el meu cap s'han creat milions de preguntes "Per què visc aquí?", "Per què sóc així?" entre moltes altres d'aquestes qüestions de les quals mai acabes trobant una resposta clara... mai he acabat d'entendre el perquè jo he nascut en un lloc, i altres nenes de la meua edat en un altre, perquè jo sóc rosa i altres morenes... És simplement una qüestió d'atzar? Una qüestió genètica? O és que el fet de néixer així ja estava previst?... La determinació ens nega la llibertat ja que es considera que actua impulsat per causes que desconeix, aquesta afirma que tot està determinat, és a dir, inevitablement causat i es basa en el principi de causalitats. Segons aquesta doctrina, l'individu té la il·lusió d'elegir lliurement però tria el que tria de forma necessària (sense una altra possibilitat) i per tant metafòricament parlant, ens talla les ales i ens fa adonar que al cap i a la fi tothom està determinat i que la paraula llibertat té molta menys potència i amplitud de la que li donem... Serà que totes les persones som d'una manera determinada i vivim en un lloc determinat perquè havia de ser així?... Si és d'aquesta manera, aleshores em pregunto... Per quina raó les dones del món han estat o fins i tot estan sent marginades, patint agressions físiques, agressions psicològiques, entre moltes altres coses? Per quina raó les dones hem de passar el que estem passant? Són causes inevitables? O és que realment l'individu ho va triar per un fet necessari?... De totes maneres, a l'hora de parlar de la llibertat individual, ens adonem que realment aquesta hauria de donar-se de la mateixa manera en tots els éssers humans i que per tant, la llibertat hauria de ser quelcom plural i universal, sense distinció de gènere ni d'edats. Tot i així, quan connectem llibertat amb igualtat, ens adonem que la llibertat no es dona de la manera que s'hauria de donar i que per tant el fet que la igualtat entre homes i dones sigui completament diferent, sobretot en èpoques més antigues, ens fa veure que potser la llibertat, que té cadascú, no és del tot determinada, sinó que en aquesta determinació hi participa

una influència humana amb una determinada força que cadascú de nosaltres, sigui per un motiu religiós, cultural, d'un grup ètnic, etc, hi atribuïm.

La igualtat, és una paraula que sempre m'ha agradat molt pel concepte que aquesta té i ens aporta o ens hauria d'aportar, sobretot quan parlem de la igualtat entre les persones, però personalment de la dona, és a dir, la igualtat de la dona. La veritat és que no se molt bé el perquè s'ha arribat fins a l'extrem de parlar d'igualtat entre homes i dones, el perquè les dones han estat sempre per sota de l'home quan al cap i a la fi tots som éssers humans i persones que només es distingeixen per simples aspectes físics, orgànics. Aquest és un fet que sempre m'ha apassionat investigar ja que a arrel de tot això, arribem a trobem la paraula “violència de gènere¹”, concretament la que s'exerceix sobre les dones.

Cada dia em sento més involucrada en aquesta “guerra” d'igualtat de la dona contra pensaments antics als segregadors, de la qual neixen les creences de menyspreu que elles venen suportant des de fa molts anys i que porten com a resultat final, la violència. Per això vull donar a conèixer aquesta violència envers la dona per tal d'aconseguir que entre tots puguem fer desaparèixer una pràctica destructiva contra el valor que té tota persona humana sense distinció del seu sexe, com és l'ablació.

Actualment la dona, com tots sabem, si la mirem des de l'àmbit social, econòmic i polític ha evolucionat molt en el pas dels anys. Però últimament em preocupa la dona en els països subdesenvolupats, com a Àfrica en llocs com Benín, Txad, a l'Àsia com Nepal, a Amèrica com Haití, etc. on consideren la dona com un objecte que només serveix per a unes determinades tasques que són imposades en benefici del sexe masculí; com estar-se a casa, reproduir-se, etc. i no assumeixen que una família és un conjunt de persones que comparteixen afectes, vivències, béns, treball en comú i per sobre de tot estimació, consolidació i respecte. En aquests països veurem que la dona està molt discriminada, fins al punt que les

¹ La **violència de gènere** és un tipus de violència física i psicològica que es practica contra qualsevol persona sobre la base del seu sexe o gènere. Aquesta violència impacta de manera negativa a la identitat i al benestar social, físic i psicològic de la persona.

pròpies dones porten a terme diferents mètodes discriminadors envers a elles mateixes, ocultats en un sentiment de religiositat.

Sembla ser que en la cultura occidental la dona ha adquirit una independència tant econòmica com social que la fa un ésser amb les mateixes oportunitats, o quasi bé que l'home. Tot i així, les situacions de maltractament (tant físic, psíquic com sexual), desigualtat de sexe a la feina (salari inferior que el d'homes, període de maternitat...), i més problemes relacionats amb la dona, es donen a arreu del món i són situacions que fins ara estem intentant solucionar. Per això, s'han establert centres per a la dona que tenen com a objectiu fomentar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, assessorar en els problemes que per raó de sexe són discriminades, ajuda a dones divorciades, maltractaments, assessorament psicològic, autoestima i molts més.

Un clar exemple de menyspreu cap a la dona seria el cas de l'ablació, practicada en molts d'aquests països subdesenvolupats i anteriorment en quasi tots ells.

El meu treball de recerca anirà sobre aquesta pràctica contreta de violència cap a la dona², ja que és una de les pràctiques més agressives que continuen existint actualment en el món.

1.1 Objectius

Aquest treball de recerca pretén donar a conèixer una pràctica tan destructiva com és l'ablació. Una pràctica que afecta les dones, però no només físicament sinó també psicològicament anul·lant els drets que tenen les persones a decidir sobre el seu propi cos i la seva ment.

L'ablació és una pràctica generalment poc coneguda entre la majoria de les persones (el jovent i les noves generacions), per això, veig la necessitat de donar informació sobre aquest tema, i introduir a les persones en aquest món per així

² L'ablació és un fet que s'inclou en la violència de gènere, paradoxal per la intervenció de les dones, bé consentint, bé fent les pràctiques, però pròpia de sistemes de dominació patriarcals en què és l'home qui imposa i decideix que ha de ser, sotmetent a les dones al deure d'obediència.

entre tots, fer-la desaparèixer completament mitjançant fundacions, organitzacions, projectes d'informació, etc.

Tot i l'existència de molts projectes en contra de l'ablació, encara és poca la gent que ajuda a frenar la pràctica, per això, el fet d'involucrar a persones completament alienes a aquesta amb informació, campanyes, entre altres, pot ajudar molt a totes les nenes que en aquest precís moment estan sent mutilades i/o fins i tot les que ja ho han estat, ajudant-les a sentir-se les dones que són.

Col·laborar en organitzacions, fundacions, etc. i contribuir en aquestes, és una de les moltes maneres d'arribar a aconseguir un món millor, un món on la igualtat que imposa els drets humans es compleixi, on les dones tinguin veu i vot i per tant puguin decidir el que volen per elles mateixes, sense cadenes de cap tipus i anant més lluny, un món on el respecte sigui la base de tot.

Un altre objectiu també és que jo mateixa aprengui més sobre aquesta pràctica, saber com puc ajudar a parar-la, saber què s'està fent en el món, conèixer altres cultures i costums, involucrar-me i aprendre d'elles, i/o pel contrari, evitar caure en el mateix forat o en d'altres, on les creences anul·len la llibertat de tot ésser humà a decidir per sí mateix sobre la seva vida. I això em pot fer reflexionar sobre la importància que té educar a les persones amb valors perquè tinguin una bona autoestima i se sentin valuoses de ser quelcom sense distinció de sexe, ni races, ni impossibilitats físiques ni psíquiques, i així evitar caure en qualsevol tipus de maltractament. Tots els éssers humans ens mereixem el mateix respecte i consideració per fer cada dia un món molt millor per viure amb llibertat de decisió per a tots. Doncs el primer respecte comença per un mateix.

1.2 Presentació del contingut de cada capítol, agraïments, dificultats i metòdica de la recerca

El treball s'estructura en diversos apartats temàtics els quals prèviament tenen una introducció sobre què tracten.

En primer lloc, abans de centrar-me ben bé en el tema, hi ha una introducció i uns objectius del treball. Després, una explicació sobre altres temes orientatius per començar a entrar en matèria.

L'apartat I ens obre les portes i ens dona a conèixer breument el tema per a orientar-nos. Respectivament, el primer punt ens parla sobre què és l'ablació, el tema del qual parlo a nivell global per adquirir els coneixements necessaris sobre el meu treball. Per altra banda, el punt 2.2 ens endinsa a una introducció històrica amb especial referència a Àfrica on es parla sobre l'origen d'aquesta pràctica. El punt 2.3 ens parla sobre els tipus d'ablació, ja que trobem diferents maneres de mutilar a la dona segons el grup ètnic. En aquest punt també s'inclou un mapa d'Àfrica on ens descriu els llocs on es practiquen els tipus d'ablació. Finalment en el punt 2.4 trobem informació sobre les conseqüències de la mutilació genital femenina amb els seus diferents punts; efectes físics, efectes sobre la sexualitat, efectes psicològics i efectes obstètrics i en el nou-nat.

A partir de l'apartat II entrem en un aprofundiment del tema. “Amb què es realitza l'ablació?”, “Qui realitza l'ablació?” i “Quan es realitza la MGF?” són les tres primeres preguntes que trobem. Aquestes ens donen una informació molt important ja que per conèixer bé una pràctica, hem de saber els seus mètodes, qui la pateix i quan es duu a terme. Aquests tres primers punts que equivalen als punts 3.1, 3.2 i 3.3, ens obren al punt 3.4 on se'ns explica les raons d'aquesta pràctica, com són: les raons culturals, sexuals, el control de la sexualitat i de les funcions reproductives de la dona, les creences sobre la higiene, l'estètica i la salut, les basades en la religió i en la mitologia i per acabar, les socioculturals. Seguidament trobem en el punt 3.5 les justificacions que se li dona a la MGF i el cas de Waris Dire, una model famosa mutilada, en el punt 3.6.

Respectivament, en l'apartat III trobem els factors que faciliten la continuïtat d'aquesta pràctica, informació molt important per arribar a desvincular-la dels grups ètnics practicants. També trobem les diferents cares de l'ablació a partir de tres entrevistes fetes a una dona africana mutilada, a un home africà i a una voluntària d'una ONG per eradicar l'ablació.

En l'apartat IV trobem la distribució geogràfica de la mutilació genital femenina amb un altre punt intern que ens parla sobre les incidències de l'ablació, és a dir, els països on es practica i el tant per cent de les nenes amb amenaces de mutilació. Seguidament en el punt 5.2 trobem els diferents rituals.

També parlaré sobre els drets humans, aquesta informació la trobem en l'apartat V el qual ens parla sobre els drets violats per l'ablació, entre d'altres.

En l'apartat número VI trobem les fundacions per eradicar la pràctica de la mutilació genital femenina i també els organismes internacionals contra la MGF i els africans.

Finalment, abans de les conclusions, trobem l'últim apartat, el número VII on localitzem els dos punt per tancar aquest tema. A continuació, allò que s'està fent des de l'estat espanyol on trobem l'anàlisi de la situació actual en cadascuna de les CC.AA d'Espanya i finalment la pregunta "què podem fer?" amb un punt interior que ens parla sobre el protocol català.

En els annexos podreu observar imatges, mapes sobre els llocs on es practica l'ablació, gràfics, entre d'altres, informació detallada de cada lloc d'Àfrica en relació a l'ablació, etc. per facilitar la informació donada i per donar suport visual al treball.

Una part fonamental del treball no s'hagués pogut realitzar sense l'ajut dels meus pares, als quals agraeixo el seu ajut i col·laboració. Agraeixo també la col·laboració de la meva tutora de recerca per la seva aportació d'idees, revisions del treball, entre altres coses.

Agrair de tot cor a les persones entrevistades per acceptar ser entrevistades amb càmera de vídeo i explicar-me la seva experiència en aquest tema, cosa que

suposa un gran esforç ja que és quelcom molt privat i sagrat per a ells tot i que el vídeo no pot ser exposat per raons de privacitat.

Vull donar les gràcies també al senyor Marcel Brau, fotògraf creador de “Norro, historia de una ablación” amb l'ajut de Pere Herms el qual m'ha aportat informació necessària per completar el meu treball i m'ha guardat temps per explicar-me coses sobre la seva experiència personal igual que Casilda, una voluntària de *Medicos Mundi*, la qual m'ha concedit la resposta d'una sèrie de preguntes que apareixen a l'apartat de les entrevistes.

També he de dir que no he pogut obtenir molta informació que m'hagués estat de gran ajuda, per part d'organitzacions com *UNICEF*, fundacions com *Kirira*, etc.

Referent a la recerca bibliogràfica, les fonts de consulta han estat diverses, sent de gran ajut Internet per conèixer teòricament cada un dels temes esmentats. Alguns llibres com “Flor del desierto” i “Niñas del desierto” també m'han servit molt.

2. Apartat I

Les tradicions ancestrals i la por al rebuig social configuren un tàndem molt perillós en alguns països com per exemple els d'Àfrica on el matrimoni infantil i la mutilació genital femenina són encara pràctiques plenament vigents i sense uns orígens clars. Constitueixen uns costums contraris als drets humans que, escudant-se en el tradicionalisme, han aconseguit perviure al llarg de milers d'anys.

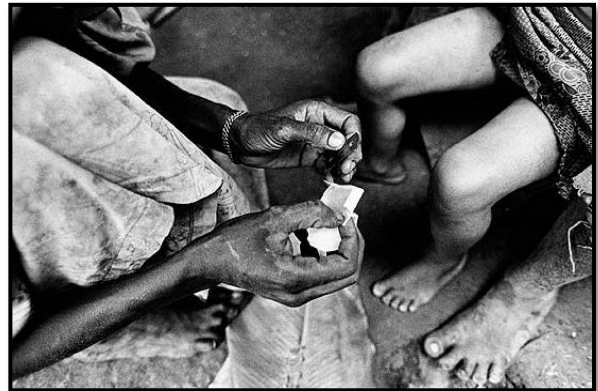
La majoria dels tipus de la MGF impliquen el tall i degradació dels genitals de les femelles.

Les conseqüències d'aquesta pràctica passen per desequilibris en la menstruació, a dificultats en el part, infeccions urinàries i fins i tot la mort.

2.1 Què és l'ablació?

Si agafem el diccionari i busquem la paraula "Ablació", de ben segur que trobarem una definició semblant a aquesta: "Ablació: Operació quirúrgica de llevar una part del cos", però aquesta definició no concorda amb els fets que estan passant fins i tot actualment en llocs subdesenvolupats. L'ablació del clítoris és una de les aberracions culturals més denigrants per a la raça humana, que consisteix en l'extirpació del clítoris amb la finalitat que la dona no senti plaer en les relacions

sexuals, creient, en algunes regions africanes, sobretot del Sub-Sàhara³ i també asiàtiques, que així les dones, es mantindran castes i després fidels. Per tant, l'ablació que es practica, principalment, en aquests llocs del tercer món, és molt més que una operació cirúrgica. Aquesta "operació" té la finalitat que la fèmina a la qual se li practiqui, arribi verge al matrimoni ja que sinó, aquesta de ben segur que serà rebutjada per tots aquells que l'envolten, fins i tot pels seus familiars més propers. Això ens dona a entendre que no simplement es practica per un motiu "estètic", sinó també per un motiu moral, ja que si no estàs mutilada, ja no pots pertànyer al "grup social" que t'envolta.

Moments abans de procedir a la mutilació.

Amb freqüència l'ablació es denomina amb el nom de "circumcisió femenina". Aquest nom ens pot sonar més si parlem de la circumcisió masculina⁴, designació que no pot ser considerada correcte ja que suggereix que els dos procediments són similars quan, en el cas de les dones, el procediment envaeix molt més el cos, disminueix o anul·la la capacitat de sentir plaer sexual i el tall és molt més perillós, entre d'altres.

El fet d'haver-hi diverses zones on es practica l'ablació, fa que neixin diferents formes de practicar-la amb explicacions diverses. Tenim, com exemple, el fet de garantir la castedat de les dones, assegurar la fidelitat de les dones, fer-les desitjables pels seus marits, preservar la tradició, fer dòcils i submises a les nenes, preservar el bon judici de la dona, diferenciar la feminitat de la

³ És la part del continent africà que es defineix per oposició al Magrib i comprèn els països que estan al sud del desert del Sàhara, és a dir, l'Àfrica Austral i gran part de la Central i Oriental.

⁴ La **circumcisió** és l'extirpació total o parcial del prepuci que cobreix el penis deixant descobert el gland. En la majoria de casos el fre del prepuci també és eliminat. El mot "circumcisió" ve de les paraules llatines *circum* -que significa "al voltant"- i *caedere* -que significa "tallar". La circumcisió es realitza per diverses raons: culturals, mèdiques, religioses...

masculinitat, fet molt important ja que l'home és un signe de superioritat i no es pot comparar amb la dona, marcar el ritu de pas, evitar que el clítoris creixi a una mida anormal, fer-les fèrtils, etc.

La mutilació genital femenina (MGF), és una forma de denominar l'ablació. Aquest nom ha estat definit per l'*Organització Mundial de la Salut (OMS)*⁵ com el conjunt de pràctiques que suposen l'extirpació total o parcial dels genitals externs femenins per motius no mèdics ni terapèutics, sinó culturals.

2.2 Introducció històrica. Especial referència a Àfrica.

La mutilació genital femenina o MGF es practica sobretot a zones de l'Àfrica i de l'Àsia trobant una xifres bastant elevades.

És una pràctica molt antiga, anterior fins i tot a l'aparició de les religions monoteistes⁶. Ni el seu origen ni el seu lloc de naixement estan del tot clars. Alguns historiadors han establert que a l'antic Egipte es practicava l'excisió com a diferenciació de les dones que provenien de la classe social alta, entre els anys 5.000 i 6.000 a. C, durant l'època dels faraons, d'aquí que se la denomini també "circumcisió faraònica". Fins i tot alguns experts han pogut trobar òrgans sexuals mutilats en cossos de dones momificades.

⁵ L'**Organització Mundial de la Salut (OMS)** és una agència de l'Organització de les Nacions Unides (ONU) amb seu a Ginebra (Suïssa) que actua com a autoritat coordinadora en temes de salut pública internacional; està especialitzada en gestionar les polítiques de prevenció, promoció i intervenció en salut a nivell mundial.

⁶ El **monoteisme** és la creença en un Déu únic, sovint amb els dons de l'omnisciència, omnipotència i omnipresència. En la mitologia egípcia antiga ja es practicava el monoteisme sota el déu solar Aton instaurat pel faraó Amenhotep IV. Avui en dia el concepte acostuma a estar dominat per les Religions abrahàmiques i es contraposa a altres tradicions com el politeisme o el panteisme.

Tot i haver-hi molta incertesa, trobem suposicions que sigui una pràctica mil·lenària prèvia al naixement i l'expansió de l'islam⁷, practicada per diferents civilitzacions com la fenícia i posteriorment en altres llocs com en les zones tropicals de l'Àfrica, algunes ètnies d'Austràlia i fins i tot per alguns metges a Europa i EEUU per qüestions suposadament mèdiques. En concret, en aquests llocs es va practicar durant els s. XVIII i XIX, fins i tot podríem englobar també alguns casos que es van donar a principis del s. XX. A Anglaterra es va practicar durant el s. XIX creient que aquesta pràctica podia guarir a persones que patien histèria, masturbació "excessiva", epilèpsia o migranya, fins que finalment es van produir certs debats sobre si la realització d'aquesta pràctica podia arribar a curar aquestes malalties i efectivament es van parar aquests processos mèdics. Als Estats Units es va seguir practicant fins entrat el s. XX.

És interessant conèixer l'origen dels noms relacionats amb la mutilació genital femenina. Actualment només sabem del cert que el nom específic de infibulació⁸ té el seu origen durant l'antiga Roma i prové de la paraula "fibula". Aquesta paraula en l'antiga Roma feia referència a l'estri amb el qual les dones es tancaven les togues, que era un estil de vestit. La interpretació que es podria atorgar a aquesta definició significaria el tancament dels òrgans genitals femenins per evitar la preocupació tan gran que tenien els pares i les mares per aconseguir que la seva filla arribés verge al matrimoni. Per això, d'aquesta manera aconseguien que ella no mantingués relacions sexuals amb ningú que no fos el seu marit, i a més es reduïa el seu desig sexual i evitava que fos infidel al seu espòs.

Finalment, és cert que aquestes pràctiques han estat realitzades per totes les comunitats i ètnies al llarg de la història, en alguns casos, amb fins molt diferents, però amb això es comprova que no només depèn d'una única religió o d'una

⁷ És una religió monoteista abrahàmica, fundada al segle VII a la península aràbiga. Els seus fidels (musulmans) creuen que Al·là, el seu déu, va revelar el seu missatge al profeta Mahoma (Muhàmmad) mitjançant l'arcàngel Gabriel (Jibril).

⁸ La infibulació és un tipus de MGF, informació en el punt 2.3 pàgina 13.

cultura que es practica a l'Àfrica, sinó que és una pluralitat de causes les que concorren justificant la realització d'aquest tipus de pràctiques.

La vinculació amb la tradició depèn més de la identitat ètnica que no del país al qual es pertany, per això és normal trobar tribus on es practica la MGF, en llocs molt dispersos ja que es poden tractar de tribus nòmades. A les zones on aquesta practica és tradicional, la mutilació genital obeeix a una qüestió de coherència de grup encara que, depenent de l'ètnia a la qual es pertanyi, tingui implicacions diferents. Pot ser un requisit necessari per poder casar-se, un pas d'infantesa a la maduresa, per assolir una determinada posició o simplement per ser acceptada dins la comunitat, ja que amb la intervenció es creu que la dona aconsegueix netedat i puresa. Per tant, podem dir doncs, que la mutilació genital femenina és una pràctica cultural que es realitza en el context d'una comunitat i/o d'un grup el qual es justifiquen en creences, des del meu punt de vista, errònies des de diversos àmbits.

En el cas d'Àfrica, com hem esmentat anteriorment, la MGF té el seu origen en Egipte i d'aquí es va anar propagant per la resta d'Àfrica. Abans de la seva colonització, Àfrica estava composta per una gran quantitat de grups ètnics que posseïen la seva pròpia autonomia i sobirania. Amb la colonització es van formar els Estats Nacionals sobirans amb l'objectiu d'assolir una homogeneïtat nacional, però les fronteres no corresponien a aquestes realitats ètniques i encara segueix sent així. Per això, els africans i les africanes es van aferrar als seus costums, com una manera de preservar així la identitat cultural que havien desenvolupat al llarg de la seva història. Per a ells i elles, aquests costums es poden equiparar a les nostres lleis, les acaten com si fossin lleis, perquè tenen un valor molt alt per a la seva comunitat. Aquests costums tenen molt pes per als individus ja que no són persones individuals, sinó membres d'una mateixa

Noia que està sent mutilada mentre és aqafada per altres dones.

comunitat, que sense la comunitat no existirien i si ells no compleixen el que els imposa la seva comunitat, estarien atemptant contra els i les restants del grup de la mateixa comunitat i haurien de ser castigats, fins i tot amb la mort, depenent de quin sigui el delictes que han comès. És per això que és tan difícil aconseguir que aquests pobles acatin allò que estableix la Carta de Drets Humans i així evitar que es violin els drets de les dones i que se les maltracti a través de les pràctiques tradicionals tan perjudicials. En la majoria dels casos allò que s'estableix en les nostres normes lluita contra els valors de les seves comunitats. Cada membre té una funció específica en la divisió de gènere que està molt present.

En el cas de les dones, les funcions que se li assignen són dues: la funció reproductora i la de conservar el produït, és a dir, alimentar i tenir cura dels membres de la seva família. En canvi, la funció dels homes és el treball en l'agricultura, la ramaderia, defensant a la seva comunitat, etc. Es veu aquesta divisió de rols tan marcada pel fet que viuen dins d'una societat patriarcal, en la qual l'home protegeix a la comunitat i a la seva família, mentre que la dona queda relegada a l'àmbit reproductor i domèstic. Ara bé, les funcions que exerceix la dona són vitals per a la supervivència de la comunitat i per això estan molt controlades pels altres membres de la mateixa. És més, les mateixes dones contribueixen a la violència sobre les nenes i altres dones de la societat. Aquestes, la majoria de vegades, són les causants de la realització de pràctiques tan perjudicials com són la MGF.

Una altra funció assignada a les dones, però no a totes, sinó a les que per herència se'ls atribueix el càrrec, és la de les iniciadores. Les iniciadores són aquelles dones encarregades de mutilar i per tant de fer passar la nena d'infanta a madura segons la tribu. Aquestes també poden rebre altres noms.

2.3 Tipus d'ablació

Segons l'OMS, la MGF consisteix en la extirpació total o parcial dels òrgans genitals femenins externs. Pot ser que afecti a un sol òrgan o a diversos,

depenent del tipus que se li practiqui a la víctima. A continuació detallaré quins són els tipus de mutilació que es practiquen:

En primer lloc, tenim el tipus denominat **clitoridectomia**. És el tipus menys greu i violent. Consisteix en un tall circular del prepuci clitoridià, encara que això no comporta el tall del clítoris, és a dir, consisteix a tallar el teixit que cobreix el clítoris, cosint posteriorment la zona tallada. Per això, tallant aquest teixit s'asseguren que la dona no obtindrà ni desig sexual ni tindrà relacions sexuals satisfactòries. (Tipus I)

En segon lloc tenim la pràctica anomenada **excisió**. Aquest tipus és més greu que l'anterior ja que consisteix en un tall parcial o total del clítoris, en el qual s'inclou també un altre tall total o parcial dels llavis menors. Finalment es procedeix al cosit de la zona tallada, tot i que no en totes les ètnies ho cusen. (tipus II)

En tercer lloc tenim el tipus més greu que s'anomena **infibulació**. Aquest tipus consisteix en una extirpació total tant del clítoris com dels llavis menors i majors. Es continua amb una sutura dels costats de la vagina deixant un orifici diminut pel pas de l'orina i de la sang menstrual. Constitueix una veritable aberració contra la vida i la salut de la dona. No és la forma més freqüent de mutilació genital, i només correspon generalment al 20% dels casos coneguts. (Tipus III).

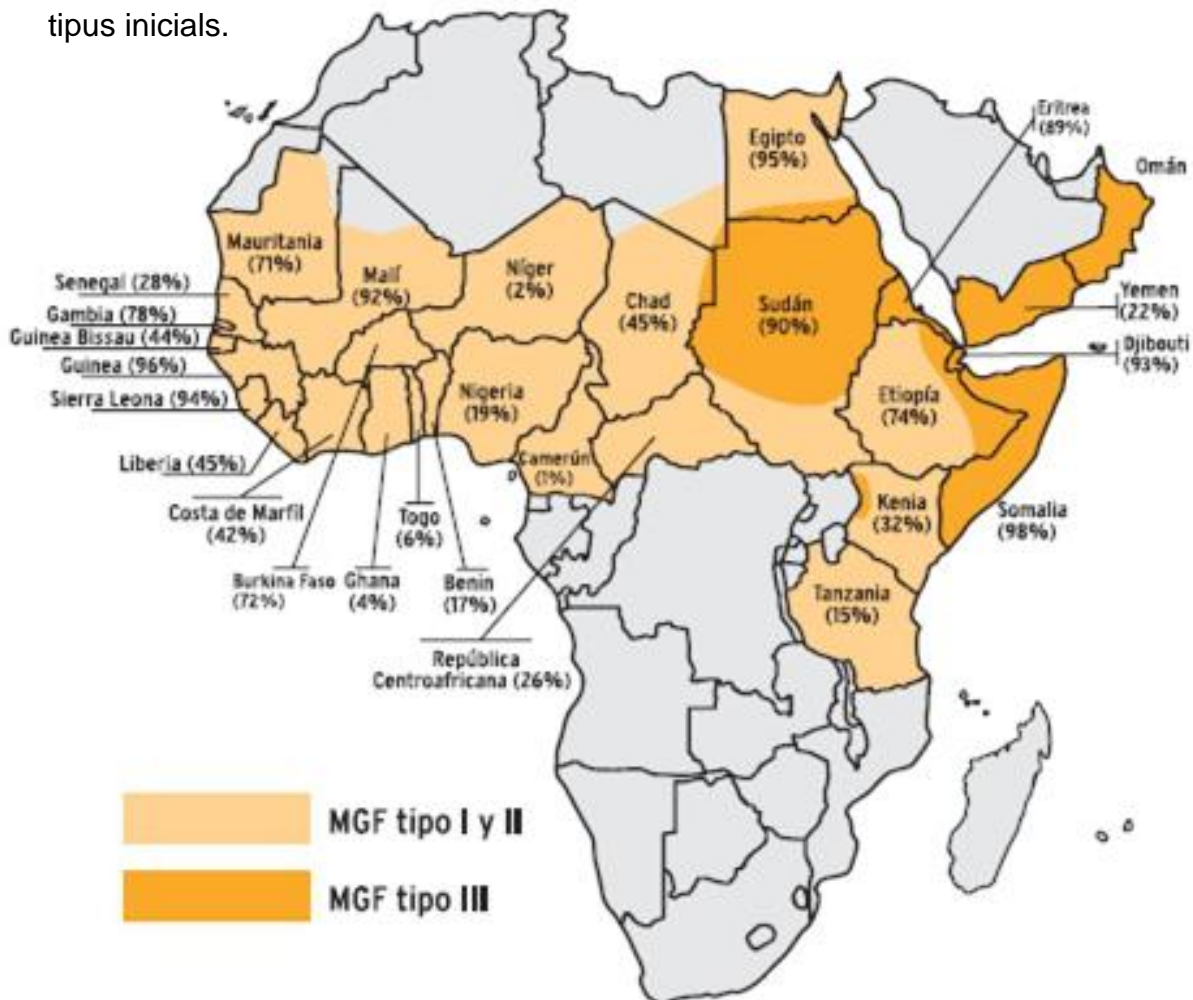
El quart tipus correspon a un grup de diverses pràctiques que no es poden classificar a causa de la diversitat dels seus actes. Algunes d'aquestes pràctiques són: la punció, la perforació del clítoris i dels llavis tant majors com menors, l'estirament del clítoris i dels llavis menors i majors, la cauterització del clítoris i del teixit que el cobreix, el raspat del teixit vaginal, o fins i tot, el tall de la vagina.

També s'utilitzen herbes corrosives que s'introdueixen a la vagina per provocar un sagnat o perquè s'estrenyi el conducte vaginal.⁹

El següent mapa ens mostra els tipus de mutilació que es practica en el continent africà, ja que aquest és el continent on més prevalença ha tingut i té la mutilació genital femenina.

Com diu l'agenda del mapa, amb el color taronja més clar, trobem els llocs on es practica el tipus I i el tipus II, mentre que en el color taronja més fosc, trobem els de tipus III.

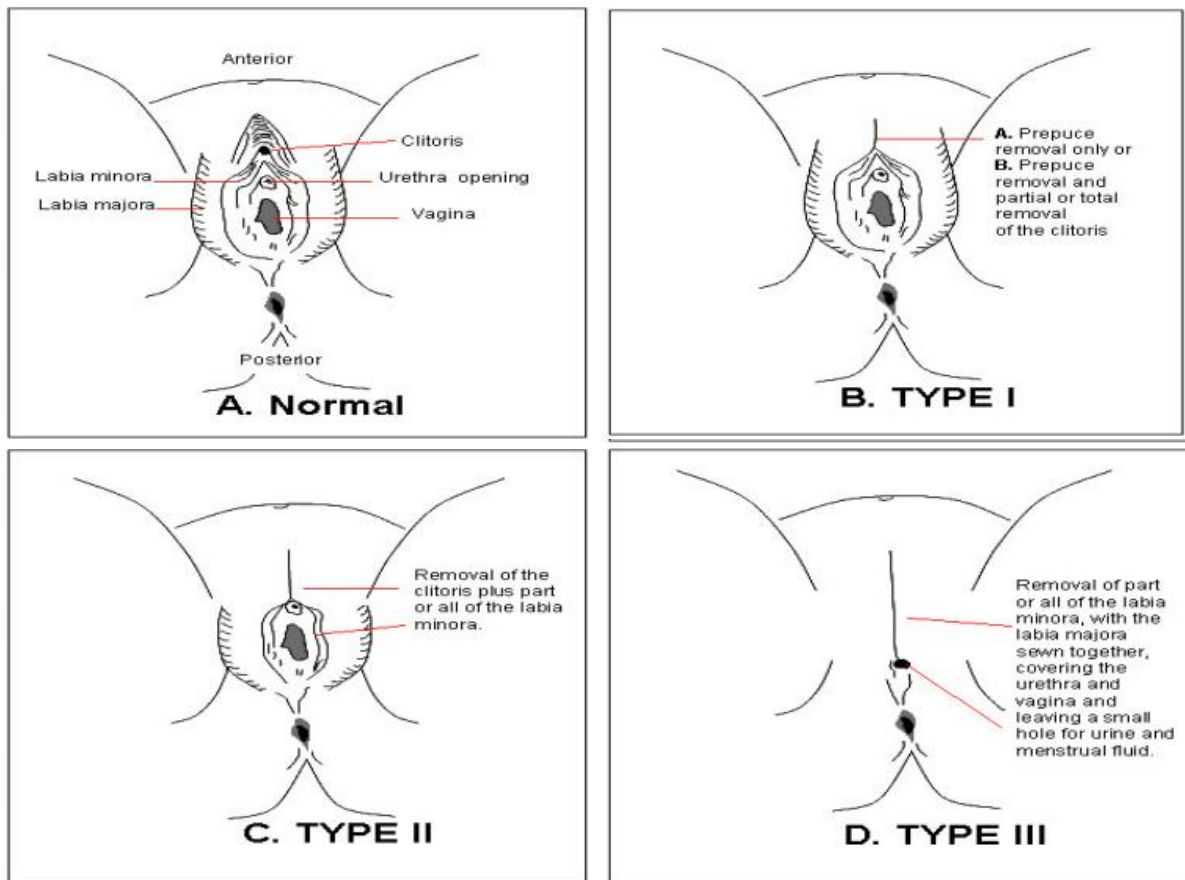
De les mutilacions del tipus IV no trobem gaires dades ja que són mutilacions derivades del tipus I, II i III i per això moltes d'elles ja s'associen en aquests tres tipus inicials.

⁹ Per saber la distribució percentual de les nenes que han patit MGF segons el seu tipus, anar a l'Annex I.

L'ABLACIÓ

Una forma de violència contra la dona.

Imatge A

Sexe femení no mutilat i per tant del tipus normal.

Imatge B

Clítoris mutilat parcial o totalment. (Tipus I)

Imatge C

Mutilació del clítoris i dels llavis menors. (tipus II)

Imatge D

Mutilació del clítoris i dels llavis menors més tancament de la vagina a partir dels llavis majors. (Tipus III)

2.4 Conseqüències de la MGF

La MGF aporta moltes conseqüències negatives tant psicològica, física com sexualment a part de ser un acte de violència. Podem trobar conseqüències immediates com poden ser: dolor sever, hemorràgia i, per tant, anèmia, infecció, ulceració de la regió genital i lesions del teixit adjacent i retenció d'orina, entre d'altres. L'hemorràgia i la infecció poden, fins i tot, causar la mort a causa de l'ús del mateix estri en rituals col·lectius, en general sense esterilitzar i sense ús d'anestèsia. No oblidem l'impacte psicològic que pot portar la víctima a situacions d'ansietat, depressió, terror, sentiments d'humiliació i trastorns sexuals.

Les conseqüències físiques i psicològiques abunden molt en aquests casos igual que les conseqüències a llarg termini, com són: les complicacions en el part, que afecten a la mare i al nadó, fístules, queloides, dismenorrea, hepatitis, etc. a més d'alteracions ginecològiques i urinàries. Altres problemes que afecten la sexualitat són: vaginisme, dolor en el coit, absència d'excitació, lubricació i orgasme, fòbia al coit i d'altres.

2.4.1 Efectes físics

La mutilació genital pot provocar la mort. Quan es porta a terme aquesta pràctica, pot presentar dolors, commoció, hemorràgies i danys en els òrgans que envolten

Membre femení mutilat.

el clítoris i els llavis. Posteriorment, pot produir retenció d'orina i desenvolupar infeccions greus. La utilització del mateix instrumental sense esterilitzar, en diverses noies, pot provocar la propagació del VIH.

Més sovint, les infeccions cròniques, les hemorràgies intermitents, els abscessos i els petits tumors benignes del nervi que poden provocar la clitoridectomia i l'excisió produeixen malestar i un dolor extrem.

La infibulació pot tenir efectes a llarg termini encara més greus: infeccions cròniques del tracte urinari, pedres a la bufeta i a la uretra, trastorns renals,

infeccions del tracte genital a conseqüència de l'obstrucció del flux menstrual, infeccions a la pelvis i infertilitat, teixit cicatricial excessiu i queloides¹⁰.

El primer acte sexual només pot realitzar-se després de la dilatació gradual i dolorosa de l'obertura que ha quedat després de la mutilació. En alguns casos, és necessari practicar una incisió prèvia.

Algunes dones recent casades, pateixen greus ferides a causa d'incisions mal realitzades pels seus marits. Un problema addicional que poden ocasionar tots els tipus de mutilació genital femenina és que la ferida duradora que es produeix a la zona genital pot augmentar el risc de transmissió del VIH durant el contacte sexual.

Les constants incisions i sutures dels genitals d'una dona amb cada naixement i en cada relació sexual, poden provocar la formació d'un fort teixit cicatricial a la zona dels genitals.

2.4.2 Efectes sobre la sexualitat

La mutilació genital pot fer que el primer acte sexual sigui una terrible experiència per a les dones. Pot ser extremadament dolorós i fins i tot perillós si a la dona se li ha de practicar una incisió. Per a algunes dones, l'acte sexual continua sent sempre dolorós. Encara que no sigui així, la importància del clítoris per experimentar plaer sexual i aconseguir orgasmes, suggereix que la mutilació que ocasiona l'amputació parcial o total del clítoris ha d'afectar negativament la satisfacció sexual. Les consideracions clíniques i la majoria dels estudis sobre el gaudi sexual de la dona suggereixen que aquest es veu perjudicat per la mutilació genital.

2.4.3 Efectes psicològics

Els efectes psicològics de la mutilació genital femenina són més difícils d'investigar científicament que els físics. S'han rebut informes de pocs casos

¹⁰ Les **queloides** són cicatrius prominents i irregulars que s'engrandeixen progressivament.

clínics de malalties psicològiques relacionades amb la mutilació genital. Tot i la falta de proves científiques, els relats personals de mutilacions revelen sentiments d'ansietat, terror, humiliació i traïció, els quals probablement tindran efectes negatius a llarg termini. Alguns experts suggereixen que la commoció i el trauma causats per l'operació poden contribuir a perfilar un comportament descrit com «tranquil» i «dòcil», que es considera positiu en les societats que practiquen la mutilació genital femenina.

Les celebracions, els regals i les atencions especials que tenen lloc en el moment de la mutilació poden mitigar, en certa mesura, el trauma experimentat, però l'efecte psicològic més important que pateix una dona que ha sobreviscut, és la sensació de ser acceptada en la seva societat, de respectar les tradicions de la seva cultura i de reunir els requisits per contraure matrimoni, sovint l'únic paper que se li permet exercir. És possible que una dona que no se sotmetés a la mutilació genital sofrís problemes psicològics a causa del rebuig social. Es creu que les dones que pertanyen a les comunitats minoritàries que practiquen la mutilació genital femenina són especialment vulnerables als problemes psicològics, quan estan atrapades entre les normes socials de la seva comunitat i les de la cultura majoritària.

Nena infibulada.

2.4.4 Efectes obstètrics i en el nounat

El 2006, l'OMS va realitzar un extens estudi sobre un total de 28.000 dones africanes que havien patit algun tipus de mutilació genital femenina. Aquest va permetre corroborar l'aparició de complicacions durant l'embaràs, en el moment del part i en el període post-part. Posteriorment es va fer una comparació amb dones que no havien patit cap tipus de mutilació genital femenina i es va comprovar que en les dones que havien patit algun tipus de MGF, majoritàriament a les que se'ls havia practicat la clitoridectomia i la infibulació, es produïa el següent: Les dones víctimes d'una mutilació genital estaven obligades a parir

mitjançant el mètode de la cesària i també tenien un major índex d'hemorràgies en el post-part. Tenien més probabilitat de romandre hospitalitzades durant un període més prolongat que les dones que no havien estat mutilades genitalment. També s'incrementa el nombre d'episiotomies¹¹ igual que la taxa de mortalitat materna. El nombre de nadons que van necessitar la reanimació just després del part va ser molt superior quan la mare havia estat víctima de la MGF.

Infants d'origen africà.

La mortalitat perinatal¹² s'eleva quan parlem de mares mutilades. Podem arribar a atribuir un 22% de nens i nenes morts perinatalment amb mares genitalment mutilades.

Durant el part, la situació de la dona empitjora encara més. El teixit cicatritzant de la dona que ha patit l'excisió es pot estripar i provocar en la dona hemorràgies molt fortes. En les dones a les quals se'ls ha practicat la infibulació, se'ls practica l'anomenada "desinfibulació"¹³, que suposa una obertura del cosit o estrenyiment que se'ls realitza quan se les mutila, per poder permetre la sortida del nadó. La qüestió es complica quan en el moment del part, no hi ha ningú que pugui assistir a la partera, i per tant, ningú pot practicar l'obertura per permetre la sortida. En aquest cas, és molt probable que li pugui produir esquinços perineals o obstruccions en el part i puguin morir tant la mare com el seu fill o filla.

Una vegada que les dones donen a llum, se les torna a practicar la infibulació. Això passa en cada part. Per això, després de les contínues obertures i estrenyiments de la zona genital de la dona, es pot provocar la formació d'un fort teixit cicatricial a la zona genital.

¹¹ Consisteix en una incisió quirúrgica que es practica en alguns parts per facilitar la sortida del fetus i evitar així els esquinçaments a la zona perineal.

¹² És la proporció de defuncions perianatals en el total de naixements. Les defuncions perinatals normalment inclouen les defuncions de fetus de 28 setmanes o més de gestació i defuncions de nascuts vius dins dels primers 7 dies de vida.

¹³ Per veure la Tècnica per "desinfabular" a les dones mutilades anar a l'Annex I.

3. Apartat II

Fatou no sap a quina edat la van mutilar. Ens diu que va ser als pocs dies de vida, no recorda res. Només sap que va ser la seva àvia la que li va practicar l'ablació, perquè aquesta és la tradició entre els *mandinga*, l'ètnia de la qual prové. Li ha costat 26 anys recuperar la seva vida, aquesta vida feliç que va portar fins als 13 anys, quan es va adonar que no era una noia com les altres. Llavors va començar el seu calvari. 26 anys de sofriment i de ràbia, de mentides amb les amigues perquè no s'adonessin del què li passava, de vergonya en entrar a qualsevol consulta mèdica, de nits sense dormir i pastilles, de falta de ganes de tenir relacions sexuals i de manca de ganes de viure.

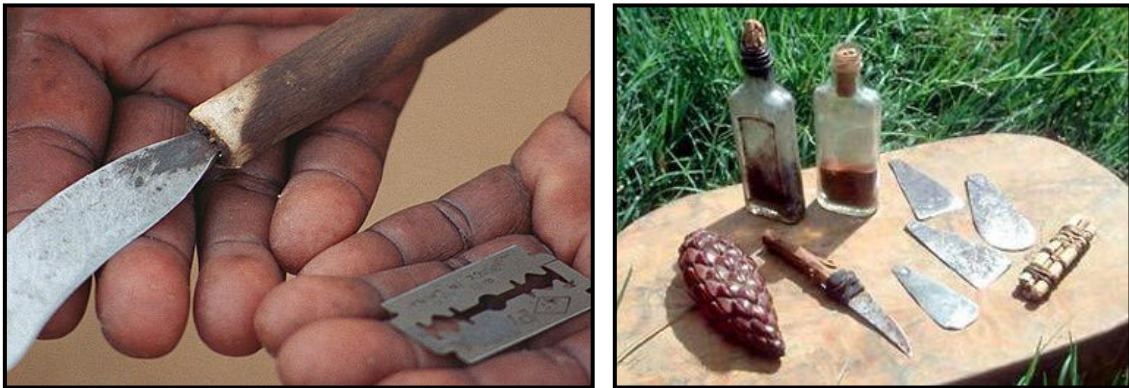
"Aquest infern es viu en silenci", explica amb la mirada ferma, "és com estar en una tomba, incomunicada".

En ocasions, els progenitors ho prenen com una manera d'evitar embarassos sense estar casades. Fins i tot de vegades, com revela Unicef, es presenta com una mesura per a la supervivència de les famílies, que es desprenen de la càrrega econòmica que un fill suposa, ja que els homes només es casen amb dones mutilades.

3.1 Amb què es realitza l'ablació?

La MGF es realitza amb fulles d'afaitar, ganivets, trossos de vidre, pedres afilades i fins i tot amb la tapa d'alumini d'una llauna. El mateix instrument es reutilitza successivament per realitzar l'operació de diverses nenes alhora, sense neteja ni desinfecció pel mig. Sota aquestes condicions són mutilades milers de nenes cada dia.

La falta de mitjans, materials i llocs adequats i d'higiene, dóna lloc a seqüeles permanents i a tot tipus d'infeccions que fa que la MGF es converteixi en una pràctica totalment traumàtica i torturadora que es practica a nenes que mai arriben a refer-se.

Ganivets, fulles d'afaitar, medicaments tradicionals, entre altres per a la practica de la MGF.

3.2 Qui realitza l'ablació?

En la majoria de les tribus l'ablació és practicada per una dona especialitzada, la qual utilitza l'ablació com a feina per sobreviure. En algunes ètnies aquesta dona la qual anomenen “saya” a Egipte, “ngnangsimbah” a Gambia, i en general, iniciadora, practica l'ablació amb altres dones que l'ajuden. Al mateix temps, la mare de la nena i el poble en general ho celebren fora del lloc de mutilació amb cants i balls tradicionals. És important remarcar que aquesta feina, tant la de *mutiladora* com la d'ajudant, només la poden fer dones, ja que pels homes està prohibit. En altres tribus pot ser que les mares o les àvies la portin a terme i/o també metges considerats professionals ja que aquest és el seu costum. El coneixement es transmet de forma oral i s'aprèn mitjançant l'observació directa. La *mutiladora* sol ser una dona respectada per la ciutat i quasi sempre d'una edat elevada ja que representa la saviesa. En altres ètnies, però, la partera o

Senyora dedicada a la mutilació.

mutiladora, viu aïllada del poblat i per tant no és del tot coneguda per la societat. Tot això depèn de l'ètnia i la tribu que ens vulguem referir.

Aquesta senyora es troba normalment en un estat social més alt que els altres. A més a més són pagades per a mutilar i aquest pagament varia segons l'edat de la nena. Com més petita, menys recompensa econòmica i per tant com més gran, més diners¹⁴.

3.3 Quan es realitza la MGF?

La MGF es practica a totes les dones del poble, ja sigui de manera natural o obligada. Encara que l'edat depèn dels grups ètnics, en general la MGF té lloc quan les joves ronden els 15 anys, representant el pas de la infantesa a la maduresa. No obstant això, la prohibició d'aquesta pràctica en la majoria dels països del món ha fet que, per eludir la seva detecció, s'hagi avançat, arribant a trobar-nos amb casos de mutilacions fetes a nadons de 4 mesos per evitar que les nenes més grans i lleugerament més informades es neguin a sotmetre-s'hi i així el ritual continuï¹⁵.

3.4 Per quines raons es practica la MGF?

Primerament, per parlar d'aquest àmbit, cal tenir en compte que normalment l'ablació es porta a terme amb la certesa d'afavorir a la nena: Habitualment, en algunes zones, les dones que no tenen practicada l'ablació són rebutjades com a esposes i viuen, a causa d'això, menyspreades per certes comunitats on la virtut de les dones depèn, majoritàriament, de si estan casades i a la vegada del nombre de fills que infanten. Principalment, la mateixa societat aporta un

¹⁴ Per veure la distribució percentual de les nenes que han patit MGF d'acord amb el tipus de persona/professional que els hi ha practicat, anar a l'Annex III.

¹⁵ Per veure la distribució percentual de les nenes que han patit MGF i l'edat en què es va produir el tall, anar a l'Annex IV.

percentatge elevat a aquesta pràctica fent que la pròpia família vulgui que la seva filla sigui acceptada i s'integri, i per això obliguen a la nena que sigui "tallada". Es pot parlar de diferents raons per les quals la mutilació genital femenina és practicada:

3.4.1 Identitat cultural

La identitat cultural es compon dels coneixements apresos pels costums i les tradicions de la comunitat a la qual pertany la dona o la nena. El costum i la tradició són, amb diferència, les raons més invocades per explicar la mutilació genital femenina. Juntament amb altres característiques físiques o de comportament, la mutilació genital femenina defineix qui pertany al grup. Això és més evident quan la mutilació es porta a terme com a part de la iniciació a l'edat adulta.

Jomo Kenyatta¹⁶ sostenia que la mutilació genital femenina era inherent a la iniciació, la qual constitueix una part essencial de la identitat, fins el punt que la seva «Abolició destruiria el sistema tribal».

Moltes persones que pertanyen a societats que practiquen la mutilació genital femenina, especialment en comunitats rurals tradicionals, consideren que és un hàbit tan normal que no poden imaginar-se una dona que no hagi estat sotmesa a la mutilació. En el cas que alguna dona o nena no es vulgui sotmetre a aquest procés se la defineix com "marginada" o "estrangera", fins i tot se l'arriba a anomenar prostituta.

Pintura corporal com a festa cultural africana.

¹⁶ Va ser un polític africà, el primer Ministre (1963 - 1964) i President (1964 - 1978) de Kenya després de la independència. És considerat el pare fundador de Kenya.

3.4.2 Identitat sexual

Per a les nenes, la MGF és completament essencial si volen formar part del grup social que les envolta i per això la MGF s'estima necessària perquè una nena sigui plenament considerada com a dona.

Per a ells, la pràctica marca la diferenciació entre els sexes per així deixar clar els seus futurs papers en la vida i en el matrimoni.

Així, la nena adquirirà el rol assignat per complir al llarg de tota la seva vida i dins del seu matrimoni, és a dir, el paper de

Casament d'una dona africana.

mestressa de casa i el de mare. Es creu que l'ablació del clítoris i dels llavis, que alguns consideren les «parts masculines» del cos de la dona, incrementa la feminitat, ja que fa la distinció entre els membres masculins i els femenins. L'ablació accentua l'aspecte i l'autoritat de l'home envers la dona, per això, els traumes que ocasionen la realització d'aquesta pràctica en nenes petites, aconseguixen modificar la seva personalitat tornant-les, en la majoria dels casos, més dòcils, submises i incapaces de ser infidels als seus marits, ja que mantenir relacions sexuals els suposa uns dolors horribles. A més, els ritus d'iniciació van acompanyats d'uns ensenyaments específics sobre el paper que ha d'exercir la dona dins la seva comunitat, per exemple, com ha de portar-se amb el seu marit, com cuidar els seus fills i filles, com actuar davant la resta de la societat, etc.

3.4.3 Control de la sexualitat i de les funcions reproductives de la dona

En moltes societats, una raó important que s'esgrimeix a favor de la mutilació genital femenina, és la creença que mitiga el desig sexual de la dona i, per tant, redueix les possibilitats que hi hagi relacions sexuals fora del matrimoni. En comunitats com Egipte, Sudan o Somàlia, creuen necessari extirpar els genitals a les seves filles ja que l'honor i l'honra de la família depèn totalment de la preservació de la virginitat i l'himen. Per tant, creuen que les dones no mutilades, seran infidels per pròpia voluntat i es posa en dubte la capacitat de les dones de

ser bones esposes. En moltes societats que practiquen la mutilació genital femenina és extremadament difícil, si no impossible, que una dona es casi si no s'ha sotmès a la mutilació ja que si no estàs mutilada cap home et vol com esposa posant en dubte la virginitat de la noia. En els casos de la infibulació, aquests fonaments van més enllà, ja que cusen i descusen la dona depenent de la necessitat sexual del marit. Per això, les comunitats que practiquen majoritàriament la infibulació són societats on el patriarcat està molt arrelat i per tant, són marcadament patriarcals.

Una altra circumstància mitjançant la qual justifiquen la realització de la MGF és

Dona que es protegeix del seu home.

que admeten que la MGF és necessària per a la vida sexual del matrimoni perquè gràcies a això el plaer sexual de l'home augmenta. Fins i tot en algunes comunitats es creu que mantenir relacions sexuals amb una dona que no ha estat sotmesa a la mutilació genital pot ser molt perillós per a l'home,

perquè el clítoris podria provocar la mort de l'home si aquest té contacte amb el seu penis. També es creu que la MGF facilita el part ja que si el nen o la nena fregués el clítoris de la mare, aquest o aquesta podria morir instantàniament.

3.4.4 Creences sobre la higiene, l'estètica i la salut

La neteja i la higiene, s'invoquen de forma sistemàtica com a raons que justifiquen la mutilació genital femenina. Els termes populars per referir-se a la mutilació són sinònims de purificació ("Tahara" a Egipte, tafur al Sudan), o de neteja ("siliji" entre els "bambarras", grup ètnic de Mali). En algunes societats que practiquen la mutilació genital femenina, a les dones no mutilades se les considera poc netes i no se'ls permet manipular aliments ni aigua, per tant, estan completament excloses de la societat.

Creuen, també, que els genitals de les dones no mutilades són lletjos i voluminosos. A més a més, hi ha la creença que aquests mateixos genitals poden créixer i resultar incòmodes penjant entre les cames, llevat que s'extirpi el clítoris. Podem arribar a la conclusió que per a ells, l'òrgan sexual femení, allò que dóna plaer a la dona i la fa sentir bé amb sí mateixa, és una maledicció que pot fins i tot, arribar a matar tothom qui el toqui.

Els beneficis per a la salut no són el motiu que més s'esgrimeix en la justificació de la mutilació en les societats on encara es practica. Allà on sí que ho són, probablement es deu al fet que la mutilació forma part d'un ritu iniciàtic on s'ensenya a les dones a ser fortes i resignades davant la malaltia. Algunes societats practicants creuen que aquesta augmenta la fertilitat, i fins i tot alguns pensen que les dones no mutilades no poden concebre.

3.4.5 Basades en la religió i en la mitologia

No hi ha una relació directa entre la religió i la MGF, però amb el pas del temps ha anat adquirint un protagonisme més gran. De fet, les dones o nenes que es neguen a sotmetre's a la mutilació genital són rebutjades per la comunitat, i no poden, entre altres coses, anar a resar. Però aquests preceptes no vénen exposats ni en l'Alcorà ni en cap altre llibre religiós. En canvi, alguns proverbis que se li atribueixen a Mahoma, en llibres religiosos, sí que fan referència a aquests.

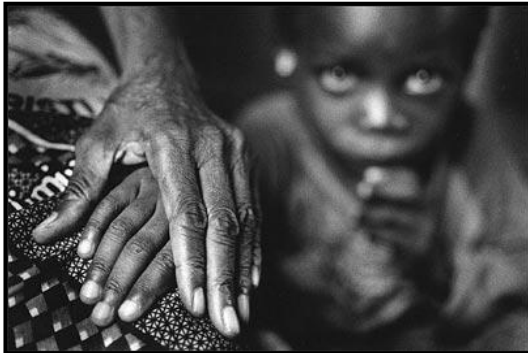
Nen en contra de la religió.

Aquest problema ha persistit al llarg de la història i molts missioners han intentat frenar aquesta pràctica, però el seu arrelament és tan gran, que han hagut de desistir, i fins i tot en alguns casos, aprovar-la.

En el cas de la mitologia, hi ha molts mites que fan referència a l'origen de la MGF. Un exemple d'ells, són els bambara, un poble de Mali. Ells creuen que en el clítoris s'alberga un esperit maligne, i que en tallar-lo desapareix l'esperit i la dona pot purificar-se.

3.4.6 Socioculturals

En la majoria de les ocasions, el context social cultural en què s'emmarca aquesta pràctica és el pas de les nenes a la pubertat. Segons Van Gennep¹⁷, aquests ritus no es corresponen amb l'inici de la pubertat física, ja que no s'observa cap canvi fisiològic, per tant es tracta d'una pubertat social, en què l'edat d'iniciació varia depenent de l'ètnia, de la localització del país i de la densitat demogràfica.

Nena petita espantada, agafada per la seva mare o àvia.

El fet de practicar la mutilació genital femenina, fa que les nenes mutilades adquireixin una unió satisfactòria amb el grup social. Aquesta mutilació és una marca per tota la vida, la qual et dona una unió social i cultural molt important. El matrimoni s'utilitza com a mètode de seguretat per prevenir a les dones de certs actes. Aquesta seguretat podríem dir que

es segella amb la pràctica de l'ablació i per això es practica, però la veritat és que no hi ha una justificació explícita i per tant, no és una opció, sinó una acció que prové de la tradició.

3.5 Justificació que es dona a la MGF

Hi ha diferents tipus de justificants per aquesta pràctica:

Socials o de tradició: Aquests pensen que gràcies aquesta pràctica les dones es mantindran verges fins el matrimoni, sent així més desitjables pels homes. Només després d'aquest ritual, les dones pertanyen a la comunitat de les dones adultes.

¹⁷ Arnold Van Gennep (Ludwigsburg, Wurtemberg, 23 abril 1873 - 1957) va ser un folklorista i etnògraf francès d'origen alemany. Va estudiar en liceus i després etnografia, sociologia, religions comparades i llengües orientals a la Sorbona, on va obtenir el seu doctorat. Va començar llavors a escriure una sèrie de monografies, articles i crítiques bibliogràfiques, i, a partir de 1908, va viure gairebé totalment del que li produïen els seus escrits i traduccions.

D'altra banda, si no han estat circumcidades se les considera com ja s'ha dit, completament impures i no serien acceptades ni com a esposes ni com a membres de la família.

Religioses: Els musulmans creuen en la cita de Mahoma, el seu profeta. Ells creuen que Mahoma diu que les dones han d'estar circumcidades, tot i que, segons alguns experts, aquesta tradició és molt més antiga que Mahoma, i per tant és impossible connectar els orígens de la pràctica als orígens d'aquesta religió¹⁸.

Psicològiques: Aquesta justificació fa a les dones més submises i els preserva el seu bon judici.

Mèdiques: Les justificacions mèdiques intenten evitar que el clítoris creixi a una mida anormal. A més, pensen que és una forma de distinció de la dona i l'home ja que es creu que el clítoris és semblant al penis masculí i només extirpant-lo s'aconsegueix la feminitat de la dona. També creuen que el fet d'aquesta pràctica protegeix el nadó, doncs estan convençuts de que si la dona no ha estat practicada en el ritual, el nadó no naixerà, i si ho fa, naixerà malament. A part de tot això, diuen i creuen que una dona circumcidada és més forta contra les malalties, per la qual cosa donarà millor a llum i la farà més fèrtil.

Mans entrelligades per
fer l'acte de resar.

¹⁸ Per saber el percentatge de nenes i dones de 15 a 49 anys que han patit MGF per la religió, anar a l'Annex V.

3.6 El cas de Waris Dirie

Waris Dirie és una reconeguda model africana que va patir en carn pròpia la mutilació femenina. El 1995 va decidir trencar amb aquest tema tabú i va parlar públicament sobre l'ablació. Avui és ambaixadora de l'ONU contra aquesta terrible pràctica.

Waris va néixer a la dècada dels 60 en el desert de Somàlia prop de la frontera amb Etiòpia com a filla d'una família de nòmades. Quan tenia aproximadament 5 anys la seva mare la va conduir a la foscor del desert, li va demanar que no lluités i va deixar que una dona gitana li extirpés el clítoris. Després, la van cosir amb espines de plantes i li van lligar les cames, per evitar que la ferida s'obris, durant els següents quaranta dies.

"Un dia la meua mare em va dir: demà és el dia per al Gudniin¹⁹. Jo estava esperant aquest dia amb ansietat. Volia ser com les altres noies, però també estava nerviosa perquè havia vist a la meua germana patir quan ho van fer".

"La meua mare em va aixecar d'hora, quan encara era de nit. La dona que ho havia de fer, va treure una fulla d'afaitar i va tallar. Jo

Waris Dire amb la seva filla.

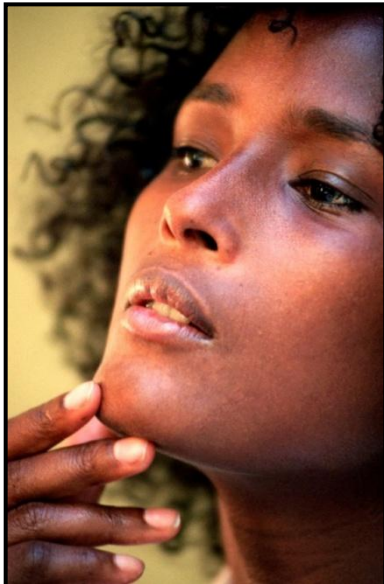
podia veure sobre ella la sang seca d'altres noies a les quals havia mutilat. El full no tenia tall, perquè sentia com tallava i tallava de manera bestial mentre escoltava la meua carn estripant-se. La meua mare m'havia dit que no faria mal però tot i així, em va posar un pal a la boca i em va dir que prengués la mà. Des

¹⁹ El dia del Gudniin és el dia en què es practicaven i es practiquen ritus relacionats amb la circumcisió femenina.

d'aquest dia, vaig aprendre el significat de la paraula dolor, però si no ho hagués fet hauria estat la vergonya de la meva família. Mai m'hauria pogut casar ".

Tot això es realitza sense anestèsia i per l'únic motiu de poder lliurar a les noies íntegres al matrimoni. Sense la circumcisió les perspectives d'un matrimoni no són molt altes i la família hauria d'alimentar a una altra persona més. Moltes nenes no sobreviuen aquest ritual tan cruel.

En el seu llibre autobiogràfic *Flor del desert*, Dirie escriu que als 13 anys, el seu pare la va donar en matrimoni a un ancià a canvi d'uns camells. Ella, oposada

Waris Dire.

completament a això es va armar de valor i va decidir fugir, i ho va fer amb l'ajuda de la seva mare. Un oncle llunyà, ambaixador de Somàlia a Londres buscava algú per treballar a casa i Waris va aprofitar aquesta gran oportunitat.

El viatge a Londres va ser tota una aventura, ja que ella no sabia parlar anglès, ni tampoc llegir i escriure. Vivia com podia, superant cada obstacle que se li presentava. Així van passar molts anys en la vida de d'Dirie fins que als 18 anys va ser descoberta com a model per un fotògraf anglès. Després de les primeres fotos ascendí ràpidament fins arribar a ser

una reconeguda model de la talla de Naomi Campbell i Claudia Schiffer. Waris es va fer famosa modelant per Levi's, Revlon i L'Oreal, les marques més importants del moment.

Waris Dirie sembla una escultura en caoba. El seu cos no és atlètic, sinó espigat. Alta, prima, de cames llargues, té la gràcia i els moviments ondulants de les dones de la plana africana i un rostre serè, carregat de misteri. La seva sofisticada bellesa li va obrir camins en el món de la moda.

Sap que és un objecte de desig de l'imaginari masculí, tota una paradoxa si es considera que el plaer del sexe és una sensació que té vedada.

Un triomf singular per les organitzacions que lluiten contra la circumcisió femenina es va donar a Costa d'Ivori, on van aconseguir el suport de Maire-Guy Bah Kone, una dona de 65 anys que durant 40 va ser una experimentada executora de l'ablació.

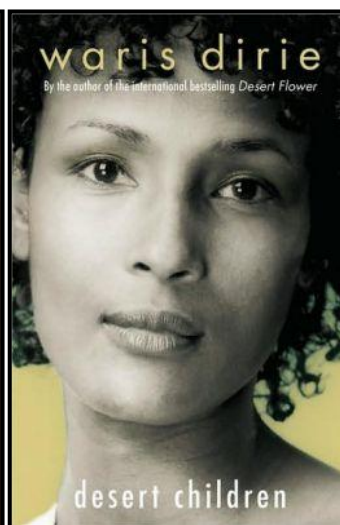
Ella vol posar fi immediatament a aquest ritual, però adverteix que caldrà aplacar la ira de les forces ocultes, per a això proposa que les autoritats financin altres rituals de fort arrelament popular que requereixen el sacrifici d'animals.

Flor del desert és el significat del nom de Waris Dire, el qual també trobem en el títol del seu llibre autobiogràfic del qual se n'ha fet una pel·lícula. A part d'aquesta autobiografia on evidentment ens parla de la seva vida i les seves trames, també trobem llibres com *Niñas del desierto* el qual ens parla específicament sobre la “terrible pràctica”, com ens diu ella, que és l'ablació. Ens vol fer veure que aquesta no és una pràctica exclusiva dels països del Tercer Món com solem pensar, sinó que per increïble que sembli, a Europa hi ha més de 500.000 dones afectades, la majoria immigrants, sobre la indiferència casi generalitzada de la societat.

Waris és la primera dona que va fer pública aquesta pràctica als medis i actualment encara lluita per aturar-la fundant organitzacions amb fort moviment.

Waris Dire amb Liya Kebede, personatge que feia de Waris Dire a la pel·lícula sobre la seva vida.

“Niñas del desierto” Un dels llibres de Waris Dire.

Personatge que feia de Waris Dire quan era nena en la seva pel·lícula.

4. Apartat III

La separació de la família, la manca de llibertat per relacionar-se amb persones de la seva edat o l'abandonament escolar, són algunes de les conseqüències que comporten aquest tipus de pràctiques com és l'ablació.

Les dones que compten amb una educació primària tenen notablement menor risc de ser mutilades que les que no han estat mai escolaritzades. A més de l'educació, el nivell adquisitiu és una altra variable que cal considerar, ja que les dones que viuen en el 20% de les llars més pobres mostren una major tendència a la mutilació en una edat més primerenca que les que viuen en el 20% de les llars més pròsperes.

La MGF ha estat considerada com una norma consuetudinària de la conducta i que es coneix, sovint, com una norma social. En els últims 10 anys, els grans avenços han fet en el perfeccionament de la comprensió de com funcionen les normes socials.

Quan s'aplica la MGF, això proporciona una perspectiva addicional. Aquesta examina les forces socials que perpetuen la pràctica i que necessiten estar dirigides a promoure la seva eliminació.

En molts països, incloent aquells en els quals la MGF és universal, una gran proporció de les dones i dels homes, no són compatibles amb la pràctica, però són reticents a desafiar les normes socials.

4.1 Factors que faciliten la continuïtat d'aquesta pràctica

En general, podem parlar d'una alta varietat de factors que fan que aquesta pràctica continuï vigent. Descrivint-los podrem arribar a entendre millor tot allò que es porta a terme en aquests grups que realitzen la MGF, ja que per ells forma part de la seva cultura.

El secret que envolta la mutilació genital femenina i la protecció de qui la duen a terme, dificulta la recopilació de dades sobre les complicacions derivades d'aquesta pràctica. Quan sorgeixen problemes, rarament s'atribueixen a la persona que va fer la mutilació. És més probable que s'atribueixin a la presumpta “promiscuïtat” de la nena o el fet que els pares no portessin a terme els sacrificis o rituals de manera apropiada, per tant, veiem que aquesta pràctica forma part d'unes creences molt fortes basades en els déus i els seus manifestos de satisfacció o pel contrari, de negació,.

4.1.1 Educació

Evidentment, el fet de que les dones practicants de l'ablació no sàpiguen què comporta aquesta, fa que aquesta pràctica continuï amb una força desmesurada. Per això és necessària l'educació per eradicar-la.

És molt significatiu com en els països en els quals la prevalença d'aquestes pràctiques continua sent molt alta. Podem observar com la carència educativa adequada, i per tant, no adquirir la informació necessària per a prevenir la MGF a les seves filles, fa que les mares decideixin mutilar-les. Per tant, en països on l'educació escasseja, és necessària una legislació més restrictiva²⁰.

4.1.2 Lloc de residència

La població que viu en un medi rural, és evident que té moltes més taxes de prevalença de la realització de l'ablació comparat amb les poblacions que viuen en un medi urbà a causa de molts factors; un d'ells és la comunicació la qual aporta nous coneixements. En els medis urbans també trobem una certa informació sobre aquestes pràctiques, la qual evita l'augment de víctimes mutilades.

²⁰ Per saber el percentatge de dones que han patit MGF per nivell educatiu, anar a l'Annex VI.

4.1.3 Religió

No existeix cap relació que connecti directament la religió amb aquesta pràctica tot i que la religió Islàmica l'atribueix. Per tant trobem taxes més altres de mutilacions en persones religiosament Islàmiques que en persones cristianes.

4.1.4 Edat

Els grups d'edat van descendint progressivament, des d'un 52% en edats d'entre 5-9 anys, fins a un 38% en edats d'entre 15-19 anys. Aquestes dades ens fan veure que l'educació que s'està oferint a les dones adultes i joves que encara no han tingut fills, està funcionant.

L'edat també afecta, en altres casos, al record de la mare, és a dir, si a la mare se li ha practicat l'ablació quan ella era petita, és possible que aquesta no ho recordi del tot i per tant decideixi fer-li a la seva filla. Per altra banda, si la mutilació es va dur a terme en una edat més tardana, la mare és

Infant que està sent mutilat.

possible que tingui uns sentiments i pensaments més propers i per tant decideixi no mutilar-la. De totes maneres, si decideix l'última opció, és molt probable que la àvia de la nena, que ha d'haver estat mutilada, li practiqui per sí sola.

4.1.5 Riquesa

En llocs amb un alt nivell de riquesa l'índex de MGF és menor comparat amb els llocs pobres²¹.

²¹ Per saber el percentatge de dones que han patit MGF segons el nivell econòmic, anar a l'Annex VII.

4.2 Entrevistes

Les dues primeres entrevistes estan fetes a dues persones d'origen Africà, les quals en un primer moment vaig gravar per incloure el vídeo en el meu treball, però per causes de privacitat, el vídeo no es pot mostrar i per tant deixo per escrit l'entrevista sense fer referència al nom de les persones. L'ablació, per a totes les persones que la practiquen o que han estat víctimes, és un tema tabú i per tant per a ells és quelcom massa privat i personal.

Les paraules utilitzades han estat modificades ja que l'estructura sintàctica i gramatical que s'utilitzava no era del tot correcte i per tant és una adaptació.

La tercera entrevista està feta a una voluntària de *Medicus Mundi* anomenada Casilda.

Amb aquestes tres entrevistes podrem veure les diferents cares sobre l'ablació.

4.2.1 Entrevista a una dona mutilada de 19 anys.

- **Vas viure alguna experiència a la teva tribu d'Àfrica?**
- A mi, en la meva tribu, m'ho van practicar. M'ho van practicar amb una meva amiga quan teníem 6 anys, però ho recordo poc... Ella també es deia igual que jo i teníem la mateixa edat. Jo ho vaig passar molt malament perquè vaig perdre molta sang, però ella no tanta. La meva mare tenia por perquè es pensava que em perdria, però gràcies a Déu no.
Quan m'ho van practicar tenia 6 anys.
- **T'ha canviat molt la vida?**
- Bé, no ho sé perquè era molt petita i no ho recordo del tot, però crec que no. Crec que a mi no m'ha canviat molt la vida perquè era molt petita i no sé com seria jo si no m'haguessin practicat l'ablació.

- **Creus que ha canviat aquest tema actualment?**
- Bé, sí bastant, perquè ja saben que és perillós i que aporta malalties. També hi ha la possibilitat que no puguis tenir fills, és a dir, de quedar-te estèril i el risc de mort per perdre molta sang, per això crec que sí, que ha canviat molt.

- **Quins riscos hi ha?**
- Bé, quan et mutilen tens riscos de perdre molta sang i a Àfrica els metges no són molt bons i no hi ha molts medicaments, això fa que hi hagi més risc de mort. També he mirat una pel·lícula, Diane, una noia de Mali, un país que està al costat del meu. La pel·lícula tracta sobre 6 noies a les quals les seves mares volen que se'ls practiqui l'ablació, però una mare de les noies no vol que la seva filla passi per aquest ritual perquè sap que és molt perillós... Per culpa d'això, el seu marit la pica perquè ella va amagar la seva filla per tal que no li fessin, però el seu marit volia que la seva filla ho fes com totes les altres nenes. Totes les dones insultaven a la mare perquè no ho volia fer, li deien que ella no volia practicar la cultura com les altres, i moltes altres coses, però a ella li era igual i va amagar la seva filla perquè no li practiquessin. Més tard, van quedar amb les altres nenes però totes havien mort, només quedava ella amb la seva mare. Va anar a veure les altres mares, les quals estaven plorant... La mare els va dir que les havia advertit perquè ella sabia que l'ablació era perillosa...

- **Per quins motius és tan perillosa?**
- La manera en com ho fan és molt perillosa perquè no hi ha medicaments i ho fan amb un ganivet. Bé, a mi m'ho van fer en un hospital, concretament, una doctora que es deia Humu la qual era una amiga de la meva mare. Aquesta, tot i ser doctora, no tenia molts coneixements de tot allò ja que moltes vegades venia coses al mercat i tampoc tenia molts diplomes de farmàcia.

- **Amb qui estaves quan t'ho van practicar?**
- Quan m'ho van practicar, estava sola amb la doctora.

- **Què en penses sobre l'ablació?**
- Jo penso que practicar l'ablació és dolent perquè perjudica a les nenes. M'han dit també, que quan practiques el sexe no sents el mateix. Sents que hi ha alguna cosa que no està bé en el teu cos, no estàs normal. Penso que és un pràctica molt dolenta per a les dones.

- **Què faries per parar l'ablació?**
- Per parar aquesta pràctica, el primer que faria seria explicar-ho a la meva família tots els cops que pogués perquè no ho facin. A mi m'ho han fet i sé que és dolent. Per a mi no està bé, estic en contra de l'ablació.

- **Qui està mutilat de la teva família?**
- Crec que a tota la meva família li han practicat l'ablació, en tota, però als nens acabats de néixer, no. A mi sí perquè vaig néixer a Àfrica i per tant crec que a tota la família, menys els que han nascut aquí, a Europa.

- **Qui decideix portar a terme aquesta pràctica?**
- Bé, decideix el marit. La dona també pot parlar, però només per dir que no vol, perquè si el marit diu que vol que se li practiqui a la seva nena, es farà ja que el marit té més dret que la dona, és així. En la meva família, però, no és com abans, abans la dona no podia dir ni una paraula, però ara sí, ara la dona pot parlar i té els seus drets, es fa respectar perquè abans la dona no era respectada, però ara sí. Hem canviat perquè ara parlem quan volem parlar i diem el que volem o sigui, si jo ara tingués una filla i digués que no vull que se li faci l'ablació, en teoria, no se li faria.

- **Per a tu l'ablació és quelcom normal?**
- No, per a mi és una cosa anormal practicar l'ablació. No veig ni trobo la importància de fer això, no la trobo. Per a mi és quelcom anormal.
- **Perquè creus que es practica?**
- La meva família em va dir que es practica perquè les nenes d'ara pensen molt en el sexe. Bé, la meva mare em va dir que m'ho van fer perquè no tindria tantes ganes de sexe ja que la meva família dóna molta importància a la virginitat i per tant he d'arribar verge al matrimoni perquè així, a Àfrica, sempre tindràs el respecte de la família del teu marit i ell sempre et respectarà i et creurà. Per altra banda, si no arribes verge seria molt dolent per tu perquè sempre et xafarien, et dirien que ets una qualsevol, no et respectarien, entre d'altres coses.
- **Hi estàs en contra, però creus que t'ho tornaries a deixar fer?**
- Bé... jo crec que sí, m'ho tornaria a deixar fer. Jo respecto la cultura, només estic en contra perquè és perillós, només per això, sinó, a mi no m'hagués canviat molt.
- **Com et van dir que t'havien de practicar l'ablació?**
- A mi només em van dir: "Hem d'anar a comprar gormanderies". Anàvem la meva mare i una tieta meva que és la mare de la meva cosina. Anàvem cap a l'hospital i jo no volia, estava plorant perquè pensava que em punxarien i a mi no m'agraden els hospitals però la meva mare deia que compraríem gormanderies. Quan vam arribar a l'hospital, em van dir que havia d'entrar però jo no volia i estava plorant igual que la meva mare perquè ella sabia el què em farien. Quan vaig entrar a la consulta amb la doctora, em va dir que m'havia d'estirar al llit de l'hospital. Allà vaig veure moltes tisoires, molts ganivets, etc. però em sentia millor perquè estava en un hospital i és millor que anar a un lloc amb algú que no és doctor.

- **Quan vas entendre el que t'havien fet i el per què?**
- Fins que no vaig tenir 16 anys o així, no vaig entendre el perquè. Un dia ho vaig preguntar a la meva mare, quan ja vivia aquí, el perquè ens fan això a nosaltres i ella em va explicar el perquè. Jo no vaig saber el perquè m'ho havien fet fins els 16 anys. Però la meva mare només em va dir que m'ho havien fet perquè no tingués tantes ganes de practicar el sexe i perquè la cultura i la religió ens ho feia fer, però jo sé que l'Alcorà, no en diu res...
- **Per què creus que ho fan?**
- Crec que ho fan per cultura perquè cadascú té els seus costums. Bé, la meva religió, la musulmana, diu que la nena no està obligada a la circumcidació, però el nen sí, és obligatori, però la nena no és obligatori. En la meva religió la nena no és obligatori que se li practiqui, però es fa igualment. Si jo ara tingués una filla, li diria al meu marit que no, que no estic d'acord amb practicar-li l'ablació a la meva filla. Bé, intentaria explicar-li el perquè li dic que no, perquè crec que és un risc de mort i també de quedar-se estèril i això és molt greu per una dona, no tenir fills. Jo de vegades també penso que potser he quedat estèril perquè en la meva família, el nen és molt important, si no tens un nen, no ets res, no ets una dona. La fertilitat és molt, molt, molt important.
- **Què faries per canviar tot això?**
- Jo què faria per canviar tot això?... És molt difícil poder-ho canviar perquè ve de cultura. Crec que cap família vol ser la primera a trencar-ho i a no seguir la cultura perquè els avis ho han fet, els rebesavis i tots, ningú voldrà ser el primer a no seguir la tradició.
Jo explicaria a la meva família els riscos que hi ha, perquè hi ha riscos de mort, de quedar-se estèril i també de perdre molta sang. És molt perillós.

- **Tu com et sents?**

- Hi ha vegades que penso que no sóc com les altres, penso que no sóc com les altres dones. Jo sé que hi ha alguna cosa en elles que jo no tinc perquè m'ho han tret. De totes maneres, crec que m'ha valgut molt la pena fer-ho i espero no quedar-me estèril.

Bé, en el meu país depèn de com ets físicament, t'ho practiquen a una edat o a una altra perquè n'hi ha que maduren ràpid o sigui, que creixen ràpid però hi ha d'altres que no, com per exemple jo, que en tinc 19 però no ho sembla ja que em diuen que en tinc 15 o 16. En el meu país es casen als 18 anys, o als 16-17 anys i per tant si jo ara estigués allà, ja estaria casada perquè tinc moltes amigues que ja estan casades i que també tenen fills.

També, o sigui, si vius allà i tens 20 o 21 anys i encara no estàs casada parlaran de tu i et diran que ets una qualsevol que sempre estàs amb els nois, etc. i això també és molt important, has d'estar molt lluny dels nois, és a dir, fer-te respectar ja que està prohibit tenir parella tot i que de vegades en tenim però d'amagat i jo quan estic amb ells, només ens fem petons, no passa d'aquí perquè sinó em maten.

- **Quin tipus d'ablació feu?**

A nosaltres ens tallen el clítoris. Ens el tallen poc i encara queda part de clítoris, però molt petit, no és igual a una altra noia normal saps? perquè un dia estava amb una amiga dutxant-nos i li vaig mirar i vaig veure que no era igual que el meu i li vaig preguntar: "Escolta! tu, el teu és molt llarg però el meu és molt curt" i em va dir que era perquè a mi m'havien practicat l'ablació i a ella no... i vaig entendre què és allò que tallen... perquè no ho practica tot Àfrica, hi ha zones que no ho practiquen.

Només vull dir que estic molt contenta, espero haver servit i gràcies!

4.2.2 Entrevista a un home africà de 17 anys.

- **Què en saps sobre l'ablació?**

- Jo sé que és una cosa que nosaltres fem, és una tradició que passa de generació en generació, és a dir, els avis els diuen als seus fills que ho facin als seus fills quan neixin i així successivament. És obligatori fer-ho però depèn. Depèn del marit o la dona si ho vol fer o no, si el marit de la dona vol ho faran o no, però sempre és obligatori perquè és una tradició que hem de fer. Per les noies és dolent però pel noi no. Per elles és dolent perquè és una mica perillós, pots agafar alguna malaltia o quedar-te estèril. Si sigués jo, a la meua filla no li faria, però si tingués un fill ho faria.

- **Què se'ls fa a als homes i a quina edat?**

- Amb els nois se'ls hi talla, és obligatori perquè sinó, no et pots casar. L'edat depèn dels pares, a alguns se'ls practicar quan tenen 1 o 2 anys, però a mi m'ho van fer als 11 anys, em sembla. Al meu germà petit li van fer quan era més xic perquè com que fa tant mal i dura tant, no pot portar un vestit normal n'ha de portar un que és interior i molt llarg. No pot portar pantalons perquè els pantalons poden tocar a la part tallada i això fa molt mal. Per això, ara es practica a nens més petits perquè si ets gran costa una mica.

La persona que fa això amb els instruments i tot, jo penso que no és professional perquè amb el ganivet és poc professional i higiènic i per tant no consideraria que sigui professional. A més a més, és molt perillós perquè si talles i no pots parar la sang seria molt greu.

- **Què creus que és més perillós, la pràctica de les dones o dels homes?**

- El més perillós és el de la dona perquè els pares tenen risc d'anar a la presó si els enganxen les autoritats, per això ho fan en un lloc privat i les dones ho fan a dones i els homes a homes. Per a mi, que ho facin als nois és quelcom

normal, però a les noies no, no és normal, no estic d'acord en que li facin això a una noia, estic en contra, la veritat.

- **Si tinguessis una filla li faries?**
- Si tingués una filla no, no ho faria perquè penso que no és bo, però potser els meus pares sí, potser m'obliguen a fer-ho. Nosaltres sempre estem sotmesos als pares, tant si tenim 100 anys has de fer el que et diuen els pares.
- **Per què creus que es practica l'ablació?**
- Ben bé no ho sé, potser... no, la veritat és que no ho sé. Jo crec que es fa per dues coses; primer per tradició, perquè tots els avantpassats ho han fet i cada generació ho ha de fer, és obligatori, i per altra part, per la religió, perquè està ficat dins de l'Alcorà, em sembla que sí, i has de seguir l'Alcorà.
- **Què faries tu per canviar-ho?**
- Pels homes no, pels homes no ho canviaria, però per les dones sí. Hauria de parlar amb els avis i raonar amb ells per trobar una tàctica i anar dins de la població, reunir a tothom i parlar sobre el tema i veure com ho podem canviar.
- **Els nens saben el que es fa?**
- Els nens grans sí que ho saben, però els nens petits no, depèn de l'edat. Si li expliques a un noi, la veritat no ho faria. A mi sincerament si m'haguessin explicat el què em farien, fugiria de casa perquè fa molt mal, és un dolor insuportable. A més, no donen cap anestèsia i per això és tan perillós a l'hora de fer-ho.
- **Com es fa?**
- El noi es fica en una banyera. Un home l'aguanta i l'altre, el que talla, el comença a tallar amb aigua calenta, molt calenta. Es fa un ritual, de vegades s'agafa un pollastre. Nosaltres com que tenim una granja agafem diferents

animals com un pollastre, tot i que si som molts nens, ho fem amb una cabra per celebrar el moment perquè és especial ja que considerem que el noi ha passat a un nivell més alt. Aquest ritual és tant per homes com per dones, tot és igual, l'únic diferent és a l'hora de fer-ho, això és totalment diferent.

- **Has vist com es tallava a un nen?**
- Sí, un dia estava a casa meua i el meu tiet, el germà del meu pare, li volia fer al seu fill. Estava a Costa de Marfil d'Ivori i va trucar a la persona que feia això, que és la persona que ha fet a quasi tota la família, a mi també m'ho va fer ell. Vam trucar a aquesta persona per fer al cosí amb el seu ritual. Ell estava plorant molt i quan vaig veure això, em vaig quedar parat i em vaig preguntar el perquè fem això i com som capaços de fer-ho a una persona, perquè jo no podria. Fa mal veure una persona plorant perquè el tallen sense anestèsia ni res, costa. Quan vaig veure això em vaig amagar perquè no podia suportar el dolor, com estava cridant el nen sense poder-lo ajudar, sense poder fer res... no sé com explicar-ho, fa mal, la veritat. Quan veus el ganivet que és una mica negre, això porta moltes infeccions i hem de tenir molts medicaments africans que els traiem dels arbres, són medicaments tradicionals i no medicaments moderns d'ara que fabriquen amb molts productes.
- **En quin lloc es fa?**
- Es fa en un lloc espaiós ja que s'ha d'ajudar a aguantar perquè la persona es mou molt. Quan es fa això només està la persona que agafa el nen i la persona que ho fa. Si vols pots mirar però les noies no poden mirar els nois ni al revés, està prohibit. Si un home sàpigues que es fa a una dona, és pecat i al revés també, no ho poden saber.
- **Què faries tu?**
- Si estigués a les meves mans, ho prohibiria perquè per les dones no és bo però pels homes sí. Crec que és obligatori, però dels homes canviaria la

tàctica. Buscaria algú que en sabés més i canviaria el ganivet. Quan veus el ganivet és diferent que els d'aquí, és una mica estrany i aquest es fa servir seguidament sense neteja pel mig i si n'hi ha és mínima...

4.2.3 Entrevista a una voluntària de *Medicus Mundi*²², Casilda.

- **Per què es practica la mutilació genital femenina?**
- No hi ha una única raó; segons el país, l'ètnia i fins i tot l'època i les raons que s'addueixen per justificar aquesta pràctica són diferents. El més freqüent és el costum, "perquè sempre s'ha fet", "perquè sinó els nens es moren al néixer si toquen el clítoris", "perquè sinó el clítoris creix molt i seria com un penis", "perquè ho diu la nostra religió", etc...
- **Per a ells és quelcom religiós, tradicional o simplement un costum?**
- És sobretot una tradició i com a tal un costum en la població, que en molts casos no hi ha explicació. En alguns països, alguns grups socials la justifiquen amb la religió de l'Islam, però sense raó aparent.
- **Com els afecta psicològicament ?**
- Depèn en el moment en què es practiqui, si es fa quan són nadons, setmanes o mesos, pot ser que no els afecti psicològicament fins que no tinguin relacions sexuals, ja que no recorden el moment en què se'ls hi va practicar la MGF. Si s'ha realitzat la mutilació a una edat més tardana, afecta molt. Les dones se senten inferiors ja que la societat no les considera capaces de viure com han

²² Des de la seva fundació el 1963 per un grup de professionals sanitaris de Barcelona que realitzaven tasques de cooperació a països del Sud, la seva actuació es sustenta en el respecte als drets humans i en la dignitat de les persones, tractant de contribuir a la millora de la salut de les poblacions del Sud dins d'una perspectiva integral de desenvolupament. *Medicus Mundi* ha estat declarada d'Utilitat Pública en virtut d'Ordre del Ministre d'Interior de data 27 de febrer de 1998 i compleix els requisits establerts en el títol II de la Llei 49/2002, de 23 de desembre.

nascut. Han d'estar mutilades per ser dones adultes i acceptades en la societat.

- **Totes les cultures la practiquen igual i amb la mateixa finalitat ?**
- No, com ja he dit canvia segons el país i dins d'un mateix país canvia segons l'ètnia de pertinença de les dones.
- **Quina és la causa de permanència d'aquesta pràctica ?**
- És un comportament molt antic, molt incrustat en les pràctiques tradicionals i les mares la practiquen a les seves filles perquè creuen que és el millor per a elles. És la manera de formar part d'aquesta societat tan tradicional.
- **De que es moren més les dones i les nenes?**
- Després d'una MGF poden morir sobretot d'hemorràgia després de ser mutilades. Una dona mutilada de nena en el moment de donar a llum pot morir per les seqüeles que li van quedar de la MGF.
- **Quin tipus d'ablació és més freqüent?**
- La més freqüent és la de tipus I i II²³, depenent del país i l'ètnia. Hi ha països on la més freqüent és la de tipus III que és també la més dura i més greu.
- **Quins costums, rituals i creences tenen?**
- La MGF sol anar unida o acompanyada de ritus de pas cap a l'adolescència. En molts casos això ha desaparegut i només es realitza la mutilació a nenes molt petites ja que a l'estar prohibida en molts països busquen realitzar-la de forma clandestina. A més a més, són més fàcils de manipular i més fàcils que no ho expliquin.

²³ Recordem que la de tipus I és l'excisió, la de tipus II la clitoridectomia i la de tipus III la infibulació.

- **Què pensen els homes?**

- En molts casos els homes no són conscients del mal que es fa a les dones. Per això cada vegada es treballa més per sensibilitzar els homes i que aconseguixin aturar aquesta pràctica realitzada sempre en un ambient exclusiu de dones.

- **Els homes tenen influència en aquesta pràctica?**

- Com he dit abans, es tracta actualment de sensibilitzar, sobretot als nois joves perquè ells quan trien parella prefereixin una noia no mutilada ja que actualment en moltes ètnies si una noia no està mutilada no pot casar-se.

- **Em podria explicar una mica la seva experiència en aquest tema?**

- He viscut diversos anys a Burkina Faso. La primera vegada en 1980, llavors era un tema tabú i no es podia parlar d'ell. Encara que jo havia estudiat medicina tropical en un dels dos instituts que existien llavors a Europa, ningú ens va parlar d'aquest problema. Fins i tot a Europa era un tema del qual no es podia parlar, es tenia la idea que en ser un tema cultural no havíem d'immiscir-nos quan en ser un tema de drets humans i de salut és una cosa que hem de combatre.

Vam tornar una segona vegada a Burkina Faso el 1985. Hi havia hagut una revolució amb un president que es deia Tomas Sankara i aquest home no només va parlar obertament del què era la MGF i que calia lluitar contra ella sinó que va fer que fos un problema del qual el país havia d'alliberar. Per mi va ser tot un descobriment i un suport per convertir-me en una gran defensora de la lluita contra la MGF .

En tornar a Espanya i col·laborar amb aquesta *ONG Medicus Mundi* Andalusia, vam començar campanyes de sensibilització a les dones d'aquí perquè coneguessin la situació d'aquestes dones i nenes i ser conscients de la situació en què vivien moltes dones al món, sobretot a l'Àfrica Subsahariana. Vaig fer moltes conferències sobre el tema per tot Espanya, sempre com a

voluntària de l'ONG. Vam tenir una exposició d'un foto-periodista català, Kim Manresa i així va anar creixent el compromís en aquesta ONG.

- **Per què fa de voluntària en aquest " món "?**
- Perquè vaig viure allà i la realitat de les dones és molt injusta, no només en aquest camp sinó que també és necessari que altres dones d'aquí, que vivim molt bé, tot i els problemes, ens sensibilitzem i donem a conèixer la seva situació per intentar millorar-la. La solidaritat internacional de les dones és fonamental .
- **Com ho faria per eradicar aquesta pràctica?**
- Són les dones africanes les que han de lluitar contra això. S'ha avançat molt, però necessiten de la nostra ajuda, suport i diners per aconseguir-ho.
- **Les dones tornen a ser les mateixes?**
- Mai.

5. Apartat IV

En el món hi ha uns 140 milions de dones i nenes que pateixen les conseqüències de la MGF. Es calcula que a Àfrica s'han sotmès a la MGF aproximadament 92 milions de nenes de 10 anys o més. Té lloc sobretot en països que ocupen la franja que va del Senegal a Àfrica occidental fins a Somàlia a Àfrica oriental i Iemen a L'orient Mitjà. No obstant això, també es practica en alguns llocs d'Àsia sud-oriental. Segons informes provinents d'Europa, Amèrica del Nord i Austràlia, la pràctica es realitza també en les comunitats immigrants d'aquestes regions.

5.1 Distribució geogràfica de la mutilació genital femenina

La mutilació genital femenina és una pràctica que està relacionada amb un nombre molt elevat de víctimes. Podem arribar a parlar d'unes 125 milions de nenes i dones en tot el món que l'han patit i unes dos milions que corren el risc de patir-la (unes 6.000 al dia). Tot i que l'ablació és una pràctica que generalment s'atribueix a l'Àfrica, ja que és el lloc on més casos s'han trobat i es troben actualment, no és l'únic lloc. Àsia, bandes del Pacífic, Amèrica Llatina, Amèrica del Nord, Europa, entre altres, han format part d'aquesta pràctica en algun moment de la història i fins i tot actualment en tribus nòmades no controlades. En total, gràcies a informes i fonts d'informació, sabem que més d'uns vint països la practiquen. Àfrica és el lloc més controlat en aquest aspecte, tot el contrari de llocs com Àsia on no trobem dades sobre la seva freqüència però sabem que hi

ha casos. No obstant això, sabem que en països industrialitzats, la gent immigrant procedent de països practicants la porten a terme en els seus nous habitatges. S'han rebut informes sobre mutilacions a Austràlia, Canadà, Dinamarca, Estats Units, França, Itàlia, Països Baixos, Regne Unit i Suècia.

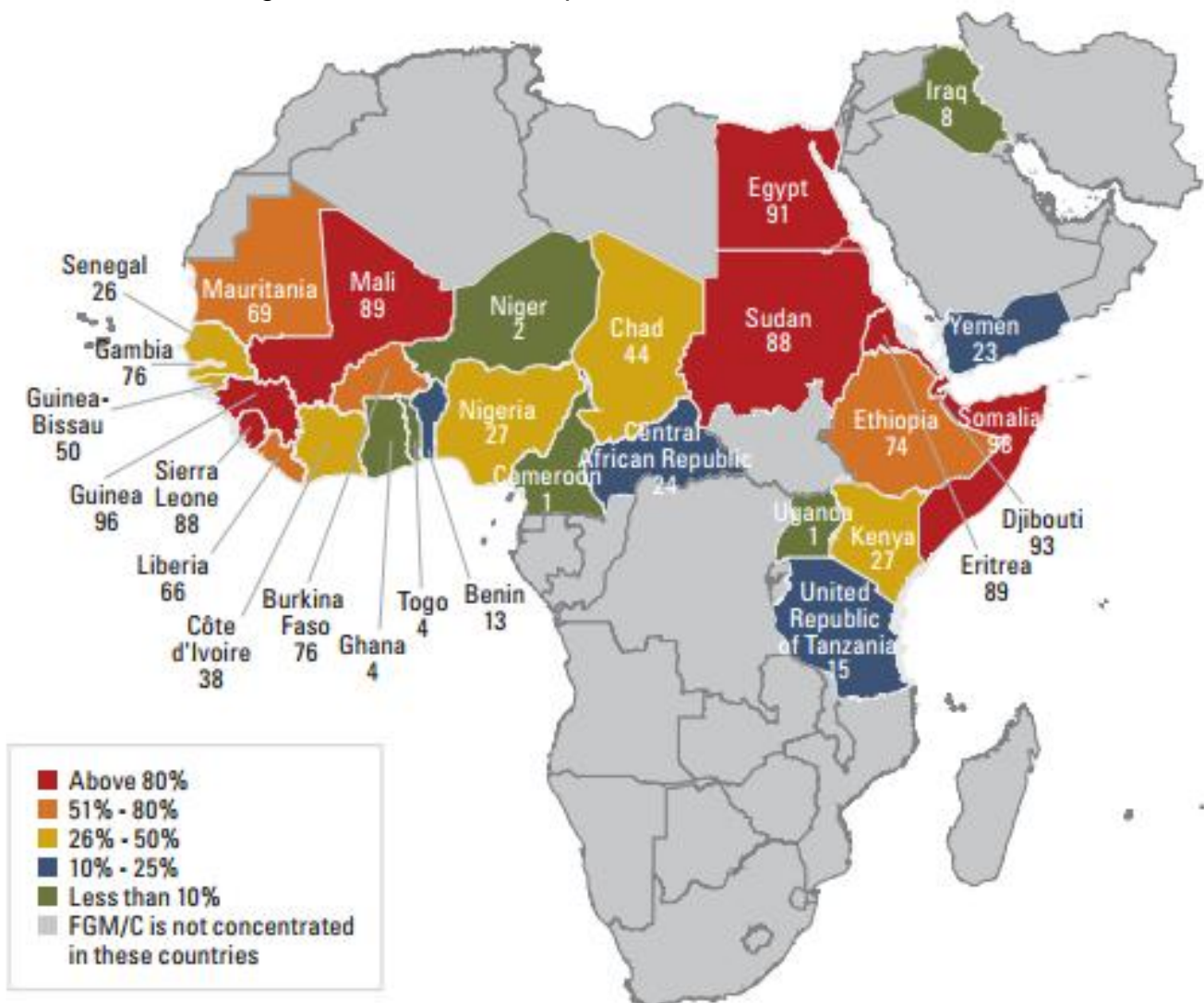
En general com veiem, la MGF és una pràctica molt global que ha marcat amb més o menys intensitat, amb més o menys antiguitat, etc. tots els llocs habitables del món tot i que com ja hem dit, la seva freqüència és d'una elevació important a Àfrica.

5.1.1 Incidència

La incidència de l'ablació en els països on es practica és complicada d'avaluar. Primerament pel fet que sigui una pràctica tan arrelada i personal, la qual cosa fa que la recerca de dades sigui més complicada. Per altra banda les immigracions fan que moltes d'aquestes pràctiques arrelades a un lloc, es practiquin a d'altres on fins i tot poden estar prohibides. Actualment sabem que a l'Àfrica subsahariana, concretament en tota la franja del Sahel, s'hi practica l'ablació fins a la zona equatorial on la pràctica va perdent força. A partir d'aquest punt ja no es practica, tret dels països de la zona dels Grans Llacs. Tot i ser una pràctica que ha estat molt vigent en els últims anys, podem parlar d'ètnies que no la practiquen i per aquest motiu en alguns llocs, el cent per cent de les nenes patirà aquesta pràctica, i en altres, és possible que no. La cosa, però, canvia si parles de les ciutats, ja que de vegades el ritu s'omet o es posposa fins que les joves visiten el lloc d'on és nativa la família. El mateix fet s'observa entre immigrants africanes a Espanya, que pateixen aquest ritu durant les vacances als seus països, encara que de vegades també es fa per remeieres residents a Europa.

El mapa que es pot observar a continuació, és per acabar d'entendre l'efecte de la mutilació genital femenina concretament a Àfrica, ja que és el lloc més predominat per l'ablació, i per veure quina incidència hi ha en cada un dels països que formen aquest continent de manera més visual i entenedora.

Es tracta del percentatge de les nenes i dones de 15 a 49 anys que han patit MGF per regions. Amb el color vermell trobem més del 80% de les nenes i dones mutilades, amb el color taronja trobem del 51% al 80%, amb el color groc trobem del 26% al 50%, amb el color blau trobem del 10% al 25%, amb el color verd trobem menys d'un 10% de nenes i dones mutilades i finalment el gris on ens mostra les regions on la MGF no es practica²⁴.

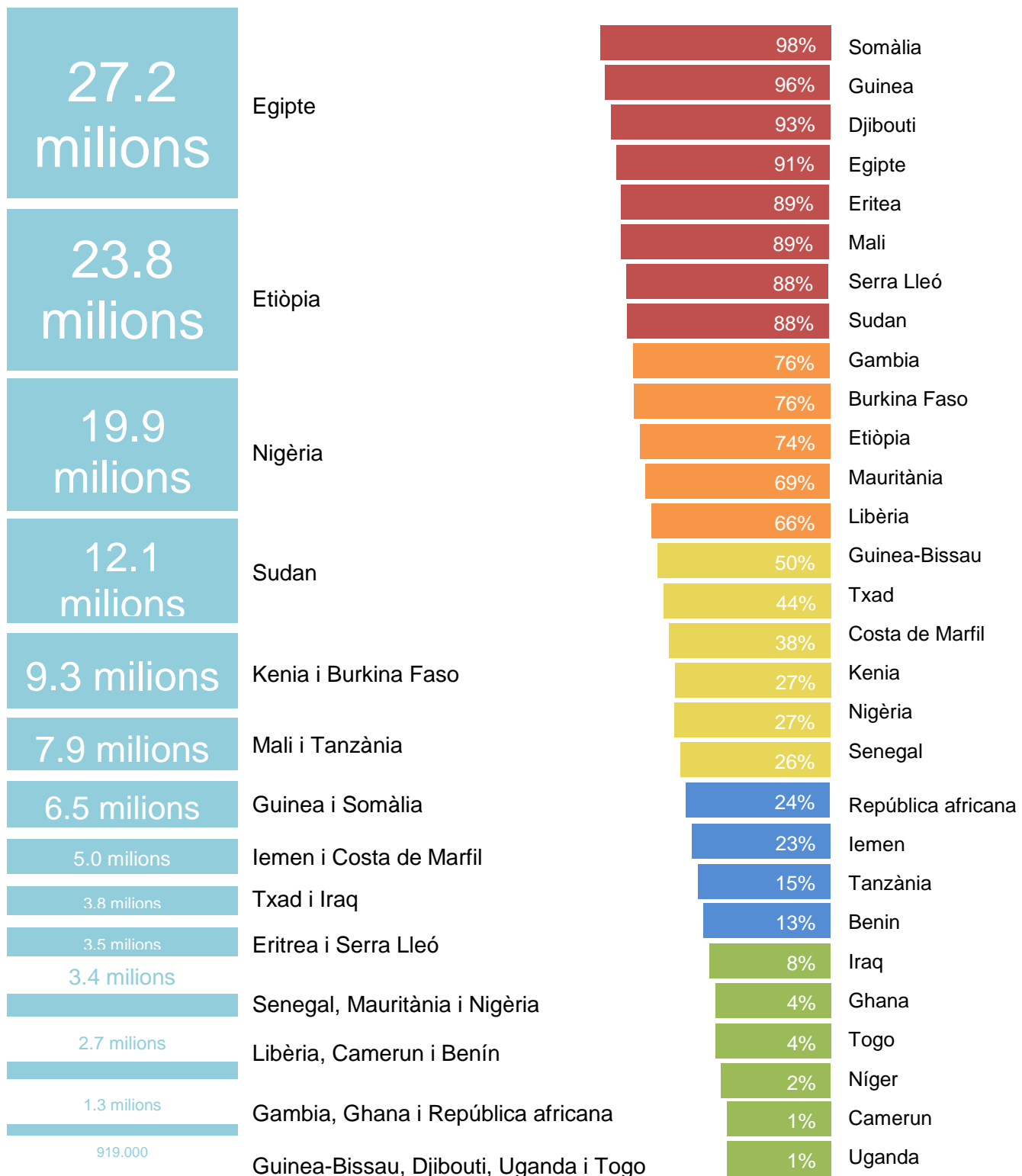

²⁴ Per veure la pràctica a tot el món i en llocs concrets d'Àfrica, anar a l'Annex VIII.

L'ABLACIÓ

Una forma de violència contra la dona.

Seguidament del mapa, trobem, a l'esquerra el nombre de nenes i dones que van caure en la mutilació genital femenina. A la dreta, en relació amb els colors dels països del mapa anterior, ens mostra el tant per cent de nenes que han estat mutilades a cada lloc d'Àfrica començant per les zones amb més prevalença.

5.2 Diferents rituals

El significat dels ritus és d'una complexitat extraordinària, a causa de les diferències entre les tribus que ho fan, del país en què es dugui a terme i les tradicions de cada grup.

Abans de la cerimònia d'iniciació, en algunes tribus, els ancians del clan es reuneixen per seleccionar les candidates, la madrina i la data.

Aquesta cerimònia no pot ser observada per cap home ni tampoc per cap dona a qui no se li hagi practicat l'ablació ja que seria una greu ofensa contra les seves creences i, en el cas de ser descoberta, es paraltzaria la cerimònia.

El ritual d'iniciació en algunes tribus, és un procés pel qual la nena passa a ser dona.

La poca educació que s'implanta en aquests llocs, fa que la majoria de les noies no sàpiga la utilitat del clítoris. Aquestes nenes només saben amb certesa que si no passen per aquest ritual, seran vistes com dones lletges, brutes i impures i, que a

Nenes infibulades.

més, a més, ningú les voldrà per casar-s'hi i serien la deshonra de la família, per tant, per dir-ho d'alguna manera, aquest ritual per a elles és fer-les útils i desitjables ja que sinó no es sentirien inútils per la seva gent.

Cada país o tribu té diferents tipus de celebracions pel pas de la nena a la dona, com per exemple la tribu kikuyu, una de les majors de Kenya. Allà, la iniciació es practica a moltes nenes a casa de l'embruixada, que sol estar apartada de la població, amagada al bosc o en algun lloc preparat dintre del bosc perquè mentre siguin circumcidades no es passi pel lloc sagrat, ja que com hem dit, no pot ser vist per a ningú ja que causaria una horrible deshonra.

Una altra manera de celebració del ritual d'iniciació és la de Togo. La circumcisió es celebra amb cants i balls. Un cop es troben a la casa on es durà a terme la circumcisió, la nena és subjectada per quatre dones. Una d'elles li talla el clítoris i els llavis menors, a continuació li embenen amb uns draps per la seva cicatrització

i després d'uns dies, acompanyen a la nena a que tiri el seu drap al riu per passar a ser completament dona. Per ells, el drap és la infància i en el moment que aquest s'enfonsa al riu, també s'enfonsa la infantesa amb ell i la nena passa a ser dona.

Pel que fa als components que intervenen en el procés, i que són els elements d'iniciació, els personatges i els continguts específics del ritual, posseeixen una homogeneïtat que ens ha servit per estudiar les fases d'aquests rituals.

Generalment els diferents rituals, siguin d'una manera o d'una altra, segueixen uns passos que, com ja hem vist, varien de forma lleugera segons les tribus.

1. En la primera fase, que s'anomena de separació, les nenes són separades de la comunitat i és on se les practica la MGF. Aquesta fase es caracteritza per la realització del tipus de mutilació que cada tribu o cada mare designa per la seva filla i està marcada per l'amputació del clítoris, o del clítoris i els llavis, depenent de la tipologia que se li apliqui.

2. La segona fase, la fase de marginació, no té una durada fixa, sinó que depèn de la durada de la cicatrització de la ferida, que al seu torn depèn del tipus d'operació a què hagi estat sotmesa, i del temps que necessiti l'iniciada, és a dir, la víctima de la mutilació, per

Celebració del Gudniin (MGF).

assimilar tots els aprenentatges transmesos per la Ngnangsimbah, la dona que mutila. Normalment no es sobrepassen les vuit setmanes.

3. Aquesta és sens dubte, la fase més complicada i perillosa. Està plena de tabús, de normes estrictes que s'han de complir en la seva totalitat, de

prescripcions i prohibicions sobre les cures, l'aliment, la roba i els moviments que realitzen. A més, aquesta fase es caracteritza perquè aquí és on es transmeten tots els coneixements que ofereixen les iniciadores sobre la riquesa cultural del seu poble, així com els drets i llibertats que tenen a l'adquirir el reconeixement.

4. Finalment, la fase d'agregació, suposa el reconeixement públic de la nena iniciada. Se la presenta públicament en una gran festa en la qual se la dota de nombrosos regals i és el centre d'atenció de la vetllada. A més de ser reconeguda com adulta, també se l'accepta, se la legitima i se li assigna el rol que seguirà la resta de la seva vida.

La pràctica de l'ablació, tingui les causes que tingui, és una pràctica tan arrelada i tan forta, que les pròpies dones són les més reticents en abandonar aquesta tradició, fins al punt de practicar-la a les seves filles o nétes a contra voluntat expressa dels pares d'aquestes. Per tant, no es tracta d'una dominació o subjugació total de la dona per part de l'home, ja que en moltes tribus, molts homes amb prou feines s'interessen i bàsicament la cerimònia és un assumpte femení, tot i que depenent de la tribu, els homes manen i per molt que la dona no vulgui exposar a la seva filla, si l'home vol, es farà.

Nenes que estan sent mutilades.

6. Apartat V

Els programes per fer front a MGF es van centrar inicialment en associacions de riscos per a la salut. En la Conferència Mundial de 1993 sobre Drets Humans a Viena, la pràctica va ser vista com una violació de drets humans. Posteriorment, la legislació nacional va establir el pas en contra de l'acció a molts països per prohibir la pràctica.

Durant dècades, la MGF ha estat considerada com una norma consuetudinària de la conducta i que sovint es coneix com una norma social. En els últims 10 anys, els grans avenços s'han fet en el perfeccionament de la comprensió de com funcionen les normes socials. La MGF proporciona una perspectiva addicional de la qual s'examinen les forces socials que perpetuen la pràctica i que necessiten estar dirigides a promoure la seva eliminació.

6.1 Una qüestió de drets humans

La igualtat, la dignitat i la justícia són clarament paraules que s'haurien d'atribuir a la mutilació genital femenina, sense distinció de sexe, raça, religió o identitat ètnica. De totes maneres sembla ser que estan del tot allunyades. La MGF s'ha dut a terme en moltes cultures i per tant, no es pot considerar un problema d'un grup o cultura determinats ja sigui africà, musulmà o cristià. Representa una tragèdia humana i no s'ha d'utilitzar per

Emblema de *Mans Unides*.

enfrentar a africans contra no africans, a uns grups religiosos contra els altres, ni a dones contra homes, ni ètnies contra ètnies.

Actualment, encara milers de nenes són destinades i estan exposades a la mutilació genital femenina. Tot i les lluites que hi ha per a la seva prohibició, encara s'han de jugar la vida i la salut a causa dels forts dolors i sofriments. La majoria de les supervivents han de carregar amb les seqüeles físiques i psíquiques la resta de la seva vida.

Les paraules dels governs dels països en què s'aplica la MGF fan molt poc, per no dir gens, a la hora d'impedir aquesta pràctica. Això fa que milions de dones i nenes hagin estat infligides sistemàticament i que aquesta pràctica porti tants segles portant-se a terme sense descans.

Al llarg de la història, han anat apareixent diversos factors que han impedit que la MGF fos considerada com una qüestió de drets humans. Això fa que aquesta pràctica no s'acabi de parar mai. Per a la gent que practica la mutilació, aquesta és un ritual completament benèfic per a la nena i li aportarà salut, amor i riqueses en una vida posterior. Això provoca l'augment de mutilacions ja que prometen quelcom realment bo per a la vida d'una jove i per tant, aquesta mentida fa que les nenes es sotmetin en aquest ritual enganyades, però realment el que aporta són malalties i desavantatges. La violència contra dones i nenes a la llar o a la comunitat es considerava un assumpte «privat».

Un altre obstacle era el fet que la mutilació genital femenina estés arrelada a les tradicions culturals. La intervenció externa, en nom dels drets humans universals, corria el risc de ser percebuda com un acte d'imperialisme cultural.

Avui, però, les conseqüències de la mutilació genital femenina estan clarament reconegudes a escala internacional. La Declaració i Programa d'Acció de Viena va ser una crida històrica perquè l'eliminació de totes les formes de violència contra la dona es consideressin una obligació de drets humans.

La Conferència Mundial de Drets Humans subratlla especialment la importància de la tasca destinada a eliminar la violència contra la dona en la vida pública i

privada i a eradicar qualsevol conflicte que pugui sorgir entre els drets de la dona i les conseqüències perjudicials de certes pràctiques tradicionals o costums.

La Declaració Universal de Drets Humans i les nombroses normes internacionals que se'n deriven, subratllen l'obligació que tenen els Estats de respectar i garantir el respecte als drets humans bàsics, com el dret a la seguretat física i psíquica, a no ser discriminat per raó del gènere i a la salut. El fet que els governs no prenguin les mesures apropiades per garantir l'eradicació de la mutilació genital femenina viola aquestes obligacions.

La mutilació genital femenina va ser reconeguda com a forma de violència contra la dona en la *Declaració sobre l'Eliminació de la Violència contra la Dona* i en la *Declaració i Plataforma d'Acció de Pequín*, ambdues de la ONU. Recentment, diversos organismes especialitzats de l'ONU han desenvolupat polítiques i programes sobre la mutilació genital femenina. Molts agents no governamentals han adoptat també la perspectiva dels drets humans en la seva lluita a favor de l'eradicació d'aquesta pràctica²⁵.

Hi ha diverses normatives internacionals que rebutgen la pràctica de la MGF i, en alguns casos, exigeixen als governs la seva eradicació:

Declaració Universal de Drets Humans (1948). Tot individu té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la seva persona, així com el dret inalienable de les persones de no ser sotmeses a tortures, ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants.

Carta Africana de Drets Humans i dels Pobles²⁶ (1986). Carta de Banjul.

²⁵ Per veure els drets humans més afectats per la pràctica anar a l'Annex IX

²⁶ Declaració promoguda per la Unió Africana en 1981 per recollir els drets humans considerats bàsics pels seus membres. Va ser ideada com la base per a una futura justícia comuna al continent africà.

Convenció dels Drets del Nen (1989). Obliga als països a adoptar mesures eficaces per abolir les pràctiques tradicionals que puguin perjudicar la salut de la infància.

Conferència Mundial de l'ONU sobre Drets Humans (1993). Va fer una crida per a l'eliminació de totes les formes de violència contra les dones.

Solemne Declaració d'Igualtat de Gèneres a Àfrica (2004).

6.1.1 Conseqüències derivades de considerar la mutilació genital femenina com una qüestió de drets humans

Els drets humans situen la MGF com a una pràctica de violència contra la dona que es produeix de diverses maneres. La mutilació genital femenina viola els drets humans que es basen en el gènere. Aquests pretenen controlar la sexualitat de la dona i disminuir la seva autonomia, per tant, la MGF és només una manifestació d'aquestes violacions dels drets humans. Per superar la idea que les intervencions internacionals en relació amb la MGF són atacs contra determinades cultures, cal reconèixer que la mutilació genital femenina és una de les moltes formes d'injustícia social que pateixen les dones de tot el món. Una perspectiva de drets humans col·loca també la mutilació genital femenina en el context de la impotència social i econòmica de la dona. Reconèixer que els drets civils, polítics, socials, econòmics i culturals són indivisibles, constitueix un punt de partida crucial per abordar tota l'àmplia gamma de factors subjacents a la perpetuació d'aquesta pràctica.

Sosté que els drets de les dones i les nenes a la integritat física i psíquica, a no ser discriminades i als més alts nivells de salut són universals. No poden invocar raons de caràcter cultural per justificar la violació d'aquests drets.

Exigeix que els governs, les autoritats locals i d'altres que ocupen llocs de poder i influència, compleixin amb la seva obligació establerta en la legislació internacional, d'impedir, investigar i castigar la violència contra la dona.

Obliga, també, a la comunitat internacional a assumir la seva part de responsabilitat en la protecció dels drets humans de dones i nenes. El fet que la mutilació genital femenina sigui una tradició cultural, no ha d'impedir que la comunitat internacional sostingui que tal pràctica viola drets universalment reconeguts.

6.1.2 La mutilació genital femenina i les normes internacionals dels drets humans

Històricament, les dones i les nenes, han ocupat un lloc subordinat en la família, la comunitat i la societat. Això ha fet possible que, fins ara, s'hagin passat per alt abusos com la mutilació genital femenina. Aquesta marginació s'ha vist reflectida, amb massa freqüència, en les preocupacions del moviment internacional de drets humans. Tot i així, als governs se'ls ha presentat l'obligació clara d'emprendre accions apropiades i eficaces en una àmplia gamma de normes.

La *Declaració Universal de Drets Humans*, afirma que tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets. Protegeix el dret a la seguretat de les persones i el dret a no ser sotmeses a tractes cruels, inhumans o degradants. Aquests drets són directament aplicables a la pràctica de la mutilació genital femenina. En general, en la interpretació tradicional d'aquests drets no s'han inclòs formes de violència contra la dona com la violència domèstica o la mutilació genital femenina. Això procedeix de l'estès error que els Estats no són responsables dels abusos de drets humans comesos en l'àmbit de les llars o de les comunitats.

Instruments més recents s'especifiquen de forma més detallada als diferents drets consagrats per la *Declaració*. També afirmen que la mutilació genital femenina, juntament amb altres formes de violència contra la dona i altres pràctiques tradicionals perjudicials, és un atac a la dignitat, a la igualtat i a la integritat de la dona, igual que una ofensa als drets humans.

La mutilació genital femenina i la discriminació contra la dona

La mutilació genital femenina, com a pràctica discriminatòria contra la dona, es basa pràcticament en la socialització de les nenes en concordança amb els rols que la família i la comunitat tenen prescrits. Per tant, podem dir que aquesta pràctica està vinculada amb la posició de desigualtat que les dones ocupen en les estructures polítiques, socials i econòmiques de les societats en què es practica.

La llibertat de la dona.

L'ONU, va fer entrar en vigor, l'eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la dona. A més a més, l'article 5 de la Convenció de la ONU, exigeix que els Estats treballin per a l'eliminació dels prejudicis i les pràctiques consuetudinàries i de qualsevol altra índole que estiguin basats en la idea de la inferioritat o superioritat del sexes. La violència basada en la diferència entre gèneres

està reconeguda com una forma de discriminació que dificulta greument la capacitat de la dona per gaudir de tots els seus drets i llibertats sobre una base d'igualtat respecte a l'home.

La mutilació genital femenina i els drets de l'infant

En la *Convenció de l'ONU* sobre els drets de l'infant, obliga als governs a acceptar i a portar a terme totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives apropiades per protegir l'infant contra tota forma de perjudici o abús físic o mental, negligència o tracte negligent, maltractament o explotació, l'abús sexual, etc. mentre el nen es trobi sota la custòdia dels pares, d'un representant legal o de qualsevol altra persona que el tingui al seu càrrec (article 19). Per altra banda, l'article 24 de la *Convenció*, exigeix explícitament als governs que adoptin

totes les mesures eficaces i apropiades possibles per abolir les pràctiques

Dona que està punxant a un nen per a la seva salut.

tradicionals que siguin perjudicials per a la salut dels nens.

La *Declaració de l'ONU sobre l'Eliminació de Totes les Formes d'Intolerància i Discriminació Fundades en la Religió o les Conviccions*, protegeix els drets de l'infant contra els abusos comesos en nom d'una creença o tradició cultural determinada, declarant que: «La pràctica de la religió o conviccions en què

s'educa un nen no ha de perjudicar la seva salut física o mental ni el seu desenvolupament integral... » (article 5).

La mutilació genital femenina i el dret a la salut

Clarament podem associar la MGF amb els drets a la salut ja que la MGF aporta greus conseqüències en aquest àmbit, ja siguin psíquiques o físiques. El dret a gaudir del major grau de salut física i mental possible està consagrat pel Pacte Internacional de *Drets Econòmics, Socials i Culturals*. Aquest Pacte es refereix a les mesures concretes que els governs estan obligats a prendre per fer possible el ple gaudi d'aquest dret, incloses les mesures per reduir la mortalitat infantil i les taxes de mortalitat, i també, pel desenvolupament saludable del nen.

Dona africana.

Les idees falses sobre la mutilació genital femenina (com la creença que el clítoris pot danyar el nen durant el part) perduren, encara ara, en moltes ments. Les dones no tenen accés a la informació sobre la seva salut sexual i reproductiva; i aquestes són les causes.

Fa temps que la *Organització Mundial de la Salut* ve abordant la qüestió de la mutilació genital femenina des de la perspectiva del dret de les dones i les nenes, a gaudir del més alt grau possible de salut.

La mutilació genital femenina constitueix una clara mostra de la indivisibilitat i interdependència de tots els drets humans. Aquesta violació del dret a la integritat física i mental de les dones i les nenes, no es pot considerar independent del context de privació sistemàtica dels drets civils, polítics, socials i econòmics de la dona. Els governs tenen la clara obligació, d'acord amb la legislació internacional, de prendre mesures apropiades i eficaces per eradicar i impedir la pràctica de la mutilació genital femenina. Per a això, han de considerar globalment les repercussions que aquesta pràctica té pels drets humans, reconeixent que la violència contra la dona és inseparable de la discriminació basada en el gènere en totes les seves formes, i manté amb ella una relació d'interdependència.

La cultura africana i els seus estils.

7. Apartat VI

Les organitzacions/fundacions són les precursoras de la celebració de cerimònies en poblats africans perquè les mutiladores es desfacin dels ganivets. Procuren la seva reubicació en infermeries per facilitar la seva reinserció desenvolupant un altre tipus d'activitats.

Els professionals i voluntaris són conscients que aquest tipus de violència tolerada contra les dones només es pot combatre des del coneixement i el respecte per la seva cultura, de manera que sigui la pròpia societat la que vagi canviant aquestes tradicions des del convenciment i no per imperatiu occidental. De poc serveix aterrar com abanderats dels drets humans en un país en què els hàbits d'higiene són molt deficients i algunes llars no disposen ni d'aigua potable.

7.1 Fundacions per eradicar la pràctica de la mutilació genital femenina

Una fundació és una organització sense ànim de lucre que per voluntat dels seus creadors, té afectat de manera duradora el seu patrimoni a la realització de fins d'interès general, i els beneficiaris són col·lectivitats genèriques de persones.

Entre les finalitats d'interès general que pot una fundació perseguir, es troben, entre d'altres, les de defensa dels drets humans, de les víctimes del terrorisme i actes violents, assistència social i inclusió social, finalitats cíviques, educatives, culturals, científiques, esportives, sanitàries, laborals, d'enfortiment institucional,

de cooperació per al desenvolupament, de promoció del voluntariat, de promoció de l'acció social, de defensa del medi ambient, de foment de l'economia social, de promoció i atenció a les persones en risc d'exclusió social, de promoció i atenció a les persones en risc d'exclusió per raons físiques, socials o culturals, de promoció dels valors constitucionals i defensa dels principis democràtics, de foment de la tolerància, de desenvolupament de la societat de la informació, o d'investigació científica i desenvolupament tecnològic.

Les fundacions es regeixen per la voluntat del fundador, pels seus estatuts i, en tot cas per la Llei.

7.1.1 La fundació Kirira

La Fundació Kirira és una *Organització No Governamental de Desenvolupament (ONGD)* independent, aconfessional que té com a objectiu principal millorar les condicions de vida dels infants, les famílies i les comunitats dels països més desfavorits.

La fundació Kirira treballa a llarg termini, intentant atacar les causes estructurals de la pobresa, especialment en educació, enfortiment de vincles i solidaritat comunitària, mitjançant projectes de desenvolupament educatiu i de defensa dels Drets Humans, prioritzant campanyes contra la mutilació genital femenina.

Emblema fundació
Kirira

A Espanya la divulgació de la seva tasca va encaminada a la recerca de nous col·laboradors i recursos materials que propiciïn el desenvolupament de les comunitats més necessitades, incidint especialment en la campanya per a l'eradicació de pràctiques que atempten contra els drets humans com l'ablació.

Compten amb un sòlid equip de professionals i voluntaris que treballen de forma desinteressada, compromesos en la construcció d'un món més just.

La sensibilització i l'educació per al desenvolupament pretenen propiciar canvis en les societats, amb la finalitat que les persones, institucions i empreses adoptin un

esperit crític i compromès que contribueixi a la consecució d'un desenvolupament internacional més just i solidari.

7.1.2 Fundació Sur

La Fundació Sur és el màxim referent sobre Àfrica a Espanya i una de les institucions de recerca, sensibilització, desenvolupament i documentació més destacades a nivell internacional. Es va constituir el 1979 sota la denominació CIDAF (Centre d'Informació i Documentació sobre Àfrica) com una escola de coneixement, comprensió i estima d'Àfrica. El seu objectiu és informar i educar els pobles "hispanoparlants" en totes aquelles àrees que concerneixen al continent africà: societat, política, economia, història, art, ciència, lingüística, etc.

Des de la Fundació SUR conviden a la societat a participar en el desenvolupament integral i la renovació mundial sobre la base de la diversitat cultural, negoci just i diàleg, eliminant prejudicis en reconèixer la dignitat i el potencial de les societats dels països del Sur, permetent així el seu desenvolupament econòmic i social. Els interessa informar a la societat sobre la realitat del continent africà, fer-los conscients de l'actual interdependència global, descobrir les relacions que es donen entre les seves pròpies vides i la dels ciutadans africans i difondre el coneixement, comprensió i estima de les societats i cultures africanes.

Emblema fundació Sur.

7.1.3 Fundació Flor del desert

Des de fa més de 12 anys, Waris Dirie ha lluitat contra la mutilació genital femenina (MGF) a tot el món. Almenys 150 milions de dones i nenes es veuen afectades per aquesta pràctica cruel, que se segueix realitzant a l'Àfrica, però també a Àsia, Europa, Amèrica i Austràlia.

La Fundació Flor del desert busca posar fi a aquest delictes mitjançant la sensibilització pública, la creació de xarxes, organització d'esdeveniments i programes educatius. La fundació també dóna suport a les víctimes de la MGF.

7.1.4 Fundació Wassu UAB

La Fundació Wassu-UAB és una organització amb iniciativa pionera a Espanya nascuda fa poc més d'un any de vocació internacional que, a través de la recerca aplicada a la transferència del coneixement, actua per a la prevenció de la Mutilació Genital Femenina (MGF), pràctica tradicional perjudicial que afecta 140 milions de dones al món, i a més de 3 milions de nenes cada any a l'Àfrica Subsahariana. Es dedica a la formació de professionals sanitaris, educadors i treballadors socials d'Espanya i Gàmbia amb l'objectiu d'eradicar una pràctica cultural que afecta més de tres milions de nenes al món.

Emblema fundació WASSU UAB.

7.2 Organismes internacionals contra la MGF

Mans Unides.

Nombrosos organismes a nivell internacional s'encarreguen, bé de manera directa o indirecta, de tractar de combatre aquest problema que cada vegada més, està avançant cap a les societats més industrialitzades. Sorgeixen per eradicar aquests problemes, promovent normes legislatives, mesures educatives, socials, sanitàries, mitjançant l'ensenyança a la població practicant d'aquest ritual i també a la no practicant, mostrant les conseqüències tan nocives i tan greus que sorgeixen de la realització d'aquest costum o tradició.

Organització Mundial de la Salut (OMS)

L'OMS, l'*Organització Mundial de la Salut* porta des del 1997 treballant a fi d'aconseguir l'eradicació de pràctiques com és l'ablació. Ho fa a través de la investigació, del treball per fomentar el canvi en les comunitats en què es porta a terme i també a través del canvi en les polítiques.

Aquesta organització centra les activitats per eradicar l'ablació en les mesures de promoció a través de publicacions i de creacions d'instruments que fomenten les activitats internacionals, regionals i locals. Ho fa a través de la investigació, en concret, mitjançant l'adquisició de coneixements sobre les causes o raons que sustenten aquesta pràctica, proporcionant una atenció adequada a les persones que l'han patit i finalment a través de l'oferiment orientatiu als sistemes de salut mitjançant l'elaboració de materials formatius i directius pels professionals sanitaris perquè puguin ajudar-los en l'exercici del seu treball i els ajudin a aconsellar a les dones que són víctimes d'aquesta pràctica.

Assemblea Mundial de la Salut

L'*Assemblea Mundial de la Salut* va acceptar el fet d'incitar els estats membres d'accelerar les activitats dirigides per a eliminar tota forma de MGF. Per exemple, fer aplicar i complir la legislació dirigida a protegir les nenes i les dones que poden ser víctimes d'aquesta pràctica, col·laborar amb tots els sectors en suport de l'abandonament d'aquesta pràctica, així com formular i promoure l'atenció de les dones, en particular en el part, i també de totes aquelles nenes i dones que hagin estat sotmeses a la MGF.

Aquesta assemblea també demana a l'OMS l'augment de suport dels estats membres, per això, promouen l'eradicació d'aquestes pràctiques i la col·laboració dels estats i dels organismes associats per protegir els drets humans de les nenes i de les dones.

UNICEF: United Nations Children's Fund

UNICEF, té com a objectiu principal, garantir el compliment dels drets de la infància.

En l'article 24.3²⁷ de la seva Convenció, diu que els membres dels estats, hauran d'adoptar mesures eficaces per abolir les pràctiques tradicionals que perjudiquen la salut dels nens i les nenes.

UNICEF vol que tots els nens i nenes tinguin un bon començament de la vida, en un entorn on la salut sigui el primer. També vol que visquin en un lloc on existeixi l'atenció i la seguretat, que estiguin físicament i psicològicament segurs, socialment competents i amb capacitat d'aprendre. Així mateix, vol aconseguir les oportunitats dels i les adolescents i que aquests participin en una societat segura i acollidora.

UNFPA: United Nation Population Fund

UNFPA és un organisme que s'encarrega dels drets humans. Aquest vol que totes les persones gaudeixin dels drets igualitaris i d'una protecció necessària. També vol aconseguir la igualtat entre homes i dones. Aquest és un dels seus primers objectius per evitar que l'home sigui l'amo del cos de la dona i per aconseguir que les dones puguin accedir a una educació superior i puguin treballar en les mateixes condicions que els homes. A més, pretén eliminar tota forma de violència contra les dones, entre les que es troba la MGF.

UNIFEM: United Nation Development Found for Women

L'objectiu general d'*UNIFEM* és promoure els drets humans de les dones, tant en el govern com en la societat. *UNIFEM* vol facilitar el desenvolupament de marcs nacionals de drets humans tant en les constitucions, com en les lleis i en les polítiques. Vol recolzar l'aplicació de marcs dels drets humans per garantir que es

²⁷ **Article 24.3:** Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

realitzin els drets i vol posar èmfasi en els grups de dones indígenes que viuen en la pobresa, creant polítiques més inclusives i sensibles a tots els drets de les dones.

Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH)

Té la funció de jutjar totes aquelles demandes que vulneren algun dels articles de la Convenció Europea de Drets Humans.

Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans

Aquesta és una *Oficina* que vetlla per l'eradicació de pràctiques com és la MGF ja que són considerades com una violació dels drets humans de les dones.

Pretén promocionar i protegir els drets humans en països on l'ablació és vigent, integrar els drets humans i la tasca dels equips de les Nacions Unides als països practicants i col·laborar amb l'enfortiment de les institucions nacionals i la societat civil.

Allò que fan és vigilar i facilitar informació pública. També proporciona assistències tècniques, a part de supervisar i desenvolupar les capacitats nacionals per abordar les qüestions de drets humans.

L'objectiu d'aquesta *Oficina* és integrar els drets humans dins de les *Nacions Unides*, és a dir, incorporar una perspectiva de drets humans en tots els programes de l'organització, a fi d'assegurar que la pau, la seguretat, el desenvolupament i els drets humans, estiguin vinculats entre sí i es reforcin.

7.3 Organismes africans contra la MGF

Hi ha algunes organitzacions no governamentals africanes que lluiten per eradicar i per prohibir la mutilació genital femenina, així com ajudar a explicar en què consisteix aquest tipus de mutilació genital i explicar a les persones que la practiquen quines conseqüències té i a què s'enfronten.

Els organismes africans que combaten la MGF i altres pràctiques tradicionals perjudicials per a la salut del sector femení de la població, són els següents:

Comitè Interàfricà sobre Pràctiques Tradicionals que afecten la Salut de les Dones i Nens (IAC-CIAF):

Aquest comitè té les funcions de distribuir material educatiu per les clíniques i hospitals de Benín, lloc on es va fundar, per així prevenir la realització de qualsevol dels tipus de mutilació genital femenina, posant l'accent en l'excisió, ja que és el tipus més freqüent en aquesta zona. Aquest comitè treballa en col·laboració amb el Ministeri d'Afers Socials i Sanitat del país.

A partir d'aquí tots els països, a més de reconèixer les seves seccions de l'IAC, han anat creant ONG's pròpies per lluitar, per prohibir i eradicar la mutilació genital femenina.

Unitat Africana:

La *Unitat Africana* és una organització que neix a partir de la Carta de l'Organització d'Unitat Africana, signada a Addis Abeba. És una organització que sorgeix per a reafirmar les aliances dels estats africans i així assegurar el benestar de tots els africans i totes les africanes.

Per això, és com una base normativa, que estableix la Carta de les *Nacions Unides* i la Declaració Universal dels Drets Humans, per cooperar entre tots els estats membres.

Aquesta unitat reforça la unitat i solidaritat dels estats africans, coordina el seu esforç i ofereix millores en la qualitat de vida africana, defensa la seva sobirania i elimina el colonialisme al qual estava sent sotmès a Àfrica; a més d'afavorir la cooperació internacional.

Comitè Nacional de Lluita contra l'Excisió:

El *Comitè Nacional*, duu a terme un ampli treball sobre l'educació per prevenir la població sobre els efectes tan nocius que provoca aquesta pràctica, així com desenvolupar noves tècniques de prevenció de la mutilació genital femenina a la població de Burkina Fasso.

Secció Camerunesca l'IAC:

El govern de Camerun dóna suport a les seves activitats i és convidada a totes les activitats organitzades pel *Ministeri de Benestar Social i de la Dona*, així com pel *Ministeri de Salut Pública*. Per tant, s'observa que el govern del país té un clar interès i un bon diàleg amb aquesta secció i està conscienciat a abolir la realització d'aquestes pràctiques tradicionals al seu país.

La Secció de Txad a l'IAC:

La Secció de Txad impulsa programes que estan destinats a les poblacions situades a la frontera amb Sudan. Aquests programes prevenen la pràctica de la infibulació.

Els altres programes estan situats en altres zones del país, enviats per abolir les altres dues operacions en els nuclis de població on més es practica.

Moviment Internacional de Dones Democràtiques:

Aquesta *Associació* juntament amb l'IAC, l'Associació Ivoriana per a la *Defensa de Drets Humans de les Dones* i l'Associació Ivoriana per la *Maternitat Segura*, són les encarregades de prevenir, informar i actuar perquè s'eradiquin aquests rituals a l'Àfrica, encara que no obtenen molt suport del govern ivorià.

Organització Egípcia de Drets Humans:

És l'organització no governamental més activa en matèria preventiva i abolicionista d'aquestes pràctiques a Egipte, on va sorgir un debat molt intens entre el Ministeri de Sanitat i els tribunals en aprovar la llei que prohibia qualsevol tipus de mutilació, si bé el debat no va aconseguir la derogació de la llei que prohibia aquestes pràctiques.

Front Popular d'Alliberament d'Eritrea:

Aquest *Front Popular* va crear campanyes abolicionistes de la mutilació genital femenina en zones que estaven sota el control d'Etiòpia per tal d'eradicar-la. Les

accions dutes a terme pel *Front Popular* han servit perquè la prevenció d'aquests rituals s'incorporés a programes de salut i educació integrats en el govern eritreu.

Associació Revolucionària de Dones Etiops:

L'*Associació Revolucionària*, una de les ONG més importants d'Etiòpia, té l'encàrrec d'eradicar qualsevol costum o pràctica tradicional per la qual se'ls nega qualsevol dret a les dones.

La Seu del *Comitè Internacional* de l'IAC va obtenir l'acreditació per establir la seva seu permanent a Addis Abeba a fi de poder lluitar per prohibir la utilització d'aquestes operacions com tradicions de la seva comunitat.

Comitè Nacional de Gàmbia sobre Pràctiques Tradicionals que afecten la Salut de les Dones i Nenes:

És l'*Organització No Governamental* més important a Gàmbia, en matèria de prohibició de la MGF.

Associació Ghanesa pel Benestar de la Dona (1984):

És un membre fundador de l'IAC a Ghana. És l'ONG més activa en matèria d'eradicació d'aquestes pràctiques.

Òrgan de Coordinació sobre les Pràctiques Tradicionals que afecten la salut de Dones i Nenes:

Aquesta organització corregeix la Constitució guineana on s'exposava detalladament que la MGF no s'havia d'abolir.

A més la secció guineana l'IAC ha estat reconeguda pel govern guineà.

Tant el Consell Nacional de la Dona a Kenya, com el Comitè Keniata sobre Pràctiques Tradicionals i Maendelo Ja Wanawake:

Són les tres ONG més actives i més important a nivell de la MGF que es troben a Kenya.

Comitè Nacional liberianà o Associació Nacional

Aquesta organització lluita per eradicar les pràctiques tradicionals que afecten la salut. Ha investigat sobre les actituds relatives a la MGF i la seva prevenció.

Associació malià per al Seguiment i l'Orientació de les Pràctiques Tradicionals (AMSOPT):

AMSOPT vol conscienciar i dirigir a les persones que practiquen la MGF i que ajuden a practicar-la a partir de l'educació dels líders juvenils i religiosos.

Altres Associacions importants que lluiten contra aquest problema són: **l'Associació per a la Promoció de Drets de la Dona**, el **Comitè d'Acció per als Drets de la Dona i el Nen** i **l'Organització Nacional de Dones**. El Govern d'algunes zones africanes dóna suport a totes les activitats promogudes per aquestes associacions i la ràdio principal del país difon informació sobre aquest problema a través de programes específics.

Comitè nigerià contra les Pràctiques Tradicionals perniciosos:

Fundat a Níger mitjançant un *Decret Governamental*. Aquest Comitè ha estudiat l'extensió d'aquest problema i a la vegada ha organitzat seminaris i tallers de conscienciació sobre els diferents sectors de la població nigeriana. Fins i tot, el govern ha participat en alguns dels seminaris impartits per aquest Comitè.

Associació Nacional d'Infermeres i Llevadores Nigerianes:

Aquesta associació té un paper fonamental en la lluita contra la MGF ja que ha desenvolupat activitats estatals i comunitàries.

Un altre organisme important és el **Comitè Nacional Nigerià** el qual pertany a l'IAC. Aquest Comitè és recolzat pel Ministeri de Sanitat i el Ministeri d'Educació i Informació.

Comissió per l'Abolició de la Mutilació Sexual (CAMS):

CAMS és una campanya que es basa en la distinció de gènere per a abordar el problema de la MGF, és per això que aquesta organització organitza seminaris sobre violència sobre la dona i sobre mutilació genital femenina.

Moltes investigacions mèdiques sobre la MGF són portades pel Comitè Senegalès ja que és una de les seves activitats principals. També fa col·laboracions amb emissores de ràdio per fer arribar el seu missatge a un alt percentatge de la població. El govern també es mostra molt involucrat amb el Comitè en matèria de MGF.

Comitè Senegalès sobre Pràctiques Tradicionals, secció de l'IAC. Fundada a Sierra Leone:

Aquesta és una organització que defensa la necessitat de l'educació com a la forma més eficaç per eliminar la pràctica de la MGF. A part d'aquesta ONG, hi participen dues més que són: **l'Associació de Sierra Leone** pel Benestar de la Dona, que és una de les seccions nacionals de l'IAC, i a més el **Moviment per a l'Eradicació de la Mutilació Genital Femenina**.

Organització Democràtica de Dones:

Aquesta organització, juntament amb *l'Associació Italiana per a la Dona i el Desenvolupament*, van crear un projecte contra aquest problema per tal d'eradicar la infibulació, que és el tipus més freqüent de MGF que es practica a Somàlia.

Organització per a l'Eradicació de Pràctiques Tradicionals perniciosos que afecten la salut de les Dones i Nenes i l'Organització Babiker Badri:

Aquestes, són dues organitzacions que estan reconegudes pel *Ministeri de Planificació* d'algunes zones d'Àfrica.

Sudan va ser el primer país que va adoptar la llei en contra de la MGF la qual es va ratificar el 1957.

Secció Nacional de l'IAC de Tanzània:

Aquesta secció es va fundar el 1992 a Tanzània, país on es practica tant l'excisió com la infibulació.

L'Associació de metges d'Uganda, l'Associació de Dones Advocades d'Uganda, la Iniciativa Maternitat Segura i l'Associació de Metges d'Uganda:

Aquestes 4 associacions, són les ONG més actives per a combatre la MGF i per això han, fins i tot, rebut ajuts materials dels ministeris.

L'Associació per a l'Equilibri i Promoció de la Família i la Unió Nacional de Dones de Djibouti:

Aquesta és una associació que realitza tallers per a fer conèixer els riscos que comporta la MGF a la salut.

8. Apartat VII

L'obtenció d'informació oportuna, comparable i fiable sobre la MGF és un aspecte clau dels esforços destinats a promoure la seva eliminació. Als països on es concentra la MGF, les actituds dels practicants i els no practicants de les poblacions es poden aprofitar per promoure la seva eliminació. Tot això és essencial per explorar el que la gent pensa sobre la pràctica.

8.1 Que s'està fent des de l'estat espanyol?

A causa dels moviments migratoris, la MGF en els últims anys s'ha estès de forma accelerada als països receptors. Això ha fet que estats com l'espanyol, hagin tipificat aquesta pràctica com un delicte al Codi Penal.

En aquest codi penal es tipifica com a delicte qualsevol manifestació de la MGF la qual serà castigada amb la pena de presó de sis a dotze anys, amb inhabilitació per a l'exercici de la pàtria potestat de quatre a deu anys en el cas que la víctima fos menor o incapaç.

Com resulta molt més gratificant prevenir que castigar, amb la col·laboració de *Metges del Món*, es va establir l'any 2011 a Aragó un protocol de prevenció i intervenció destinat a l'actuació coordinada de professionals de l'àmbit sanitari, educatiu i social. Conèixer els motius pels quals es realitza l'ablació és essencial per tractar el tema amb les persones i les famílies de risc.

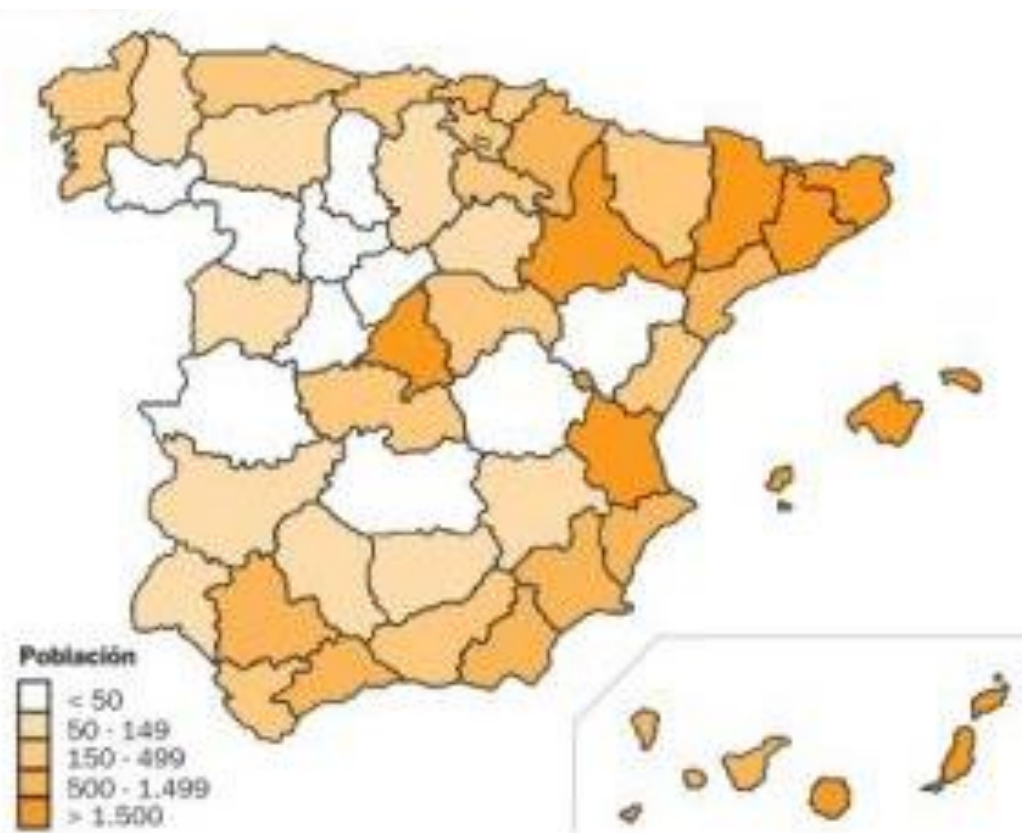
Tot suma. Obrir el diàleg entre cultures, facilitar l'activitat conjunta entre professionals (educació, sanitat, serveis socials), jornades informatives,

participació de tallers per a dones, activitats de sensibilització... sense deixar mai de comptar amb la figura indispensable dels mediadors culturals. Però queda molt camí per recórrer i menys dur serà com més persones decidim compartir-lo.

“STOP FGM” Manifestació per parar la pràctica de l'ablació.

En la següent il·lustració es pot observar la distribució territorial a Espanya de la població femenina de les nacionalitats en les que es practica la MGF. Aquesta estadística serveix per comprovar quines són les CC.AA que més població, procedent d'aquests països, tenen i com es troben les taxes de població general, de població femenina i de població infantil femenina la qual trobem a continuació expressada en un gràfic. De color blanc trobem una població de màxim 50 persones, de color taronja més clar trobem una població de 50 a 149 persones, amb el color taronja pàl·lid trobem una població de 150 a 499 persones, amb el color taronja més fort trobem una població de 500 a 1499 persones i per acabar, amb color més fosc trobem més de 1500 persones procedents d'aquests països.

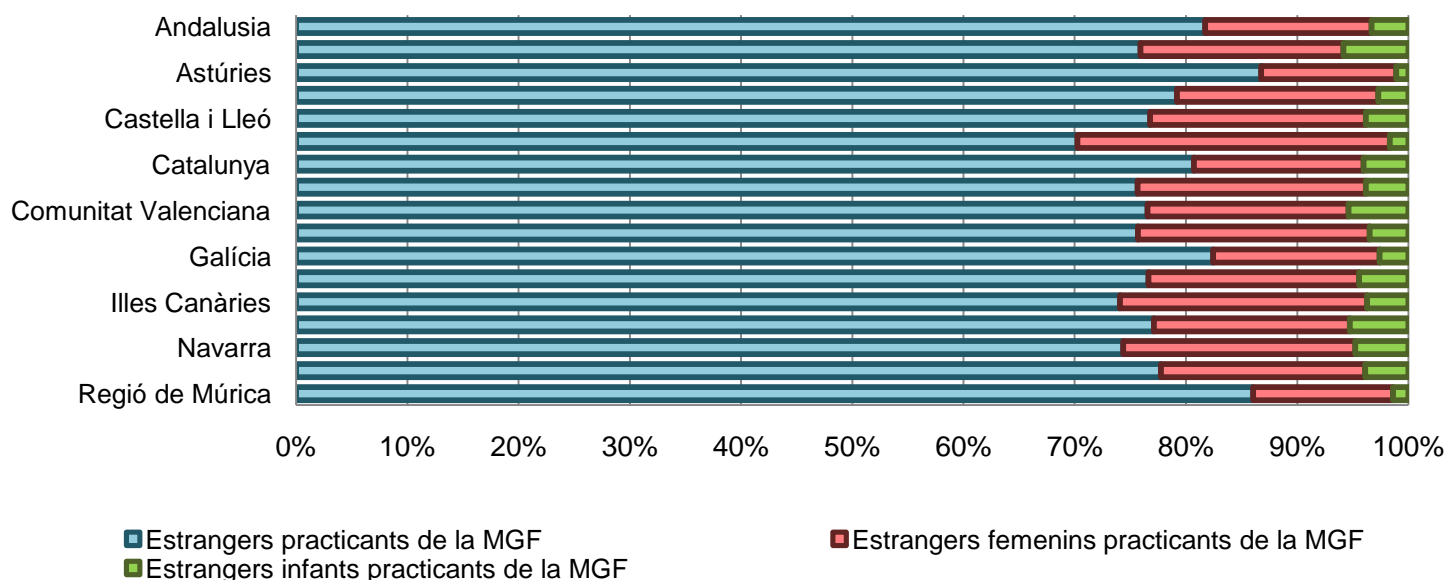

Seguidament trobem en forma de taula i gràfic el nombre concret equivalent a cada CC.AA. En la taula se'ns mostra els estrangers generals que hi ha a cada zona, els estrangers que practiquen l'ablació, els estrangers de gènere femení que practiquen l'ablació i per acabar les nenes que procedeixen d'aquests països. Sota la taula trobem el gràfic que ens mostra el tant per cent de les persones, dones i nenes procedents d'aquests països.

Podem observar que Catalunya és la zona amb la taxa més elevada d'immigrants i també de gent procedent de països on es practica la MGF, la qual es contrasta amb Castella i Lleó que és el lloc on hi ha menys immigrants tot i que Extremadura el guanya amb els immigrants procedents de països practicants de l'ablació.

	Estrangers	Estrangers practicants de la MGF	Estrangers femenins practicants de la MGF	Estrangers infants practicants de la MGF
Andalusia	625.000	21.875	4.000	889
Aragó	111.331	10.400	2.500	800
Astúries	30.390	1.428	200	18
Cantàbria	33.737	876	200	30
Castella i Lleó	24.340	2.000	505	100
Castella La Manxa	233.407	3.530	1.412	84
Catalunya	1.104.611	58.117	10.979	2.900
Comunitat de Madrid	849.499	25.781	7.000	1.300
Comunitat Valenciana	766.756	17.751	4.187	1.250
Extremadura	38.747	392	108	18
Galícia	80.403	2.752	500	86
Illes Balears	242.035	7.874	1.946	455
Illes Canàries	276.524	10.000	3.000	500
La Rioja	46.931	1.408	322	96
Navarra	65.805	2.700	758	173
País Basc	100.492	5.500	1.300	274
Regió de Múrcia	213.160	6.867	1.002	111 ²⁸

Percentatge d'estrangers que provenen de països on es practica la MGF.

²⁸ Aquestes dades són extretes durant períodes diferents d'entre el 2008 fins el 2012.

8.2 Què podem fer?

Per poder prevenir la mutilació genital femenina s'ha d'entendre d'una banda "dissuadir", és a dir, fer que les famílies no arribin a prendre la decisió de sotmetre la nena a la MGF, i això implica dissenyar campanyes d'informació i sensibilització. Per altra banda "anticipar", és a dir, actuar abans que es practiqui la MGF per impedir-la, fet que suposa posar en marxa mecanismes per detectar situacions de risc de la MGF i per intervenir-hi.

El fet de que les nenes sotmeses a aquesta pràctica siguin completament alienes al que els faran, augmenta el nombre de víctimes. Per tant, la informació és una de les millors bases per frenar la mutilació genital femenina. Moltes organitzacions i fundacions, porten anys informant sobre la pràctica i això ha fet que milions de nenes es salvessin de patir-la, però no ha estat suficient. Quan la pràctica es va anar prohibint, les tribus van començar a dur-la a terme cada cop amb nenes de menor edat, fet que ha retrocedit tots els passos avançats. Actualment les moltes organitzacions existents, lluiten sense pausa contra la mutilació igual que les fundacions, els cossos de policia, els metges, etc. Per tant, el fet de conscienciar a les noves generacions dels riscos que aporta aquesta pràctica, és una bona manera per poder arribar a frenar la MGF, a més a més, si la presentem a les víctimes abans de ser mutilades, aquestes s'hi poden oposar.

Per un altra banda, els protocols d'actuació i la informació que aporten, ens poden ajudar molt, ja que ens ensenyen a comportar-nos davant la MGF. Evitar les vacances d'immigrants amb filles al seu país d'origen, fer que les nenes immigrants passin per uns certs controls sanitaris, etc. són els temes que ens ensenyen els protocols entre molts altres.

Nena africana que ha escrit "No to famel mutilation", no a la mutilació genital femenina.

8.2.1 Protocols d'actuació

No hi ha cap protocol d'actuació a nivell estatal. A nivell autonòmic, les úniques comunitats autònomes que compten amb un protocol d'actuació o una guia de prevenció són Catalunya i Aragó. En algunes altres comunitats s'han elaborat guies o fulletons informatius dirigits o bé a professionals o bé a la població de risc o als ciutadans en general²⁹.

²⁹ Per veure el protocol d'actuacions per prevenir la mutilació genital femenina a Catalunya, anar a l'Annex XI.

9. Conclusions

Havent acabat aquest treball, puc dir que he complert els meus objectius marcats, que era donar a conèixer una pràctica tan destructiva com és la mutilació genital femenina, i involucrar-me en aquesta pràctica, adquirint informació i coneixements d'una cultura i uns rituals tan diferents dels nostres.

Aquest treball, en general, conté tot el que cal saber sobre la mutilació genital femenina. Els punts més importants que s'inclouen són els que ens fan veure i reflexionar sobre la gravetat d'aquestes pràctiques, que fins i tot posen en perill la vida de la dona, i que actualment encara es porten a terme. Els afectes, les raons i les justificacions, són els punts que més ens donen a conèixer les cultures practicants de l'ablació i les seves creences, les quals són molt diferents de les nostres. Al final d'aquest treball també he inclòs un vídeo amb una reflexió profunda sobre "Què significa ser dona?", aquesta és una de les preguntes que més em dóna a pensar, ja que no entenc el perquè hem arribat a l'extrem de parlar de les dones com a éssers inferiors i privats de llibertat, quan aquestes, com qualsevol ésser viu, són completament necessàries en un món com el nostre. I és que no naixem tots amb els mateixos drets?. El vídeo doncs, és un recull d'imatges sobre les dones i el seu patiment. Cada dia, les nenes africanes, per exemple, es troben cara a cara amb l'ablació, pràctica que les destrueix lentament. Precisament això és el que vull reflectir en el vídeo, el patiment d'aquestes nenes que estan destinades a ser víctimes d'una pràctica a contra cor, mentides per una realitat falsa, que només les porta a la seva destrucció tant psíquica com física.

He intentat explicar amb diversos apartats tot allò que es podria saber sobre l'ablació, començant amb preguntes senzilles com "Què és l'ablació?" i acabant amb "Què podem fer?" on ja entra la nostra funció com a ciutadans. Aquest podríem dir que és el punt més important, ja que aquesta pràctica es podria eliminar del tot amb l'ajuda de tots.

A part d'això, també he parlat sobre els llocs on es practica i el perquè, els tipus d'ablació que existeixen, les incidències, les seves causes i conseqüències, els

seus rituals, com afecta aquesta pràctica als drets humans, quines fundacions i organismes hi ha per eliminar-la, etc.

Personalment, gràcies a la curiositat que em persegueix de ben petita, jo ja coneixia aquesta pràctica, tot i que no de la mateixa manera que la conec ara. Aquest fet em feia pensar que tothom la coneixia igual que jo. Aquest treball m'ha fet obrir els ulls davant d'un món que per a mi, ara mateix, és diferent i m'ha fet adonar del perill que comporta la pràctica de la mutilació genital femenina. També m'ha fet veure que molt poca gent coneix aquesta pràctica i que, per tant, el desconeixement de les coses, que crec que realment importen, no ens deixa evolucionar. Des del meu punt de vista, saber què està passant a d'altres llocs del món és molt més important que segons què, i això ens pot fer canviar moltes coses. Les pròpies persones ens estem destruint a nosaltres mateixes i anant més enllà, destruïm al món sencer. Per tant, som els únics que ho podem canviar. Jo des d'aquí, només puc informar sobre aquesta pràctica intentant que la gent s'involucri en canviar les coses perjudicials i fer del món un lloc millor per a tots. També fer que la gent s'interessi per les coses realment importants i que ajudi a fer un món amb igualtat per a tothom. També m'ofereixo tímidament per donar consells que poden estar a l'abast de tothom i que es poden seguir perfectament dia a dia, sense haver de canviar molt les nostres vides.

Jo des d'aquí, només puc esperar a veure canvis, canvis on jo mateixa també col·laboraré, però és evident que no puc actuar pels altres. Cadascú ha de ser conscient d'allò que fa i de quines conseqüències pot tenir. Hi ha coses que només estan a les nostres mans. Fer donacions per ajudar a altres persones necessitades, per exemple, és quelcom que ha de fer cadascú individualment, ja que no ho pot fer una altra persona per ell.

Sense l'ajut de persones voluntàries que treballen a les organitzacions, a les fundacions, etc. el món seria un lloc sense sortida, un lloc on la gent només pensaria en ella mateixa, sense donar importància a la gent necessitada de veritat i per tant, sense donar ni una mica d'ajuda a aquests. Hem de veure que el món és un lloc compartit, un lloc on ens toca viure a tots, que la convivència és molt

important per poder sortir endavant i que per tant, ens hem d'ajudar mútuament i intentar evitar pràctiques com són la MGF. Pràctiques que constitueixen un acte de violència contra les dones i les nenes i que suposen una violació dels seus drets fonamentals com la seguretat i integritat personal i la salut física i mental, així com els seus drets sexuals i reproductius, a més, pràctiques que constitueixen el delictes de maltracte infantil quan es mutila a les nenes menors d'edat provocant mals gravíssims i irreparables.

Fent una petita reflexió, gràcies al treball, també he pogut veure que organitzacions i fundacions tan essencials en aquests temes, a l'hora de demanar informació sobre la seva activitat i objectius per poder ampliar i perfeccionar el meu treball, no han respost cap dels meus missatges. Això em fa a pensar que realment no hi ha la vocació que s'espera en l'àmbit informatiu, fet preocupant, ja que una de les bases per eradicar pràctiques com és la MGF, és la informació.

L'ablació és una pràctica discriminatòria que vulnera el dret a la igualtat d'oportunitats, a la salut, a la lluita contra la violència, a la protecció davant de pràctiques tradicionals perilloses, el dret a decidir sobre la pròpia reproducció i constitueix una violació dels drets humans dels menors.

Amb això vull dir que nosaltres hem de cuidar el nostre món i moure'ns des de sota perquè les persones reaccionin per aconseguir els objectius, que són viure fraternalment en el nostre entorn.

10. Bibliografia, Webgrafia, Articles i altres

Bibliografia

DIRE, Waris. *Flor del desierto*. Madrid: Embolsillo, 2010.

DIRE, Waris. *Niñas del desierto*. Madrid: Maeva, 2005.

KHADY. *Mutilada, un testimonio estremecedor sobre la mutilacion genital femenina*. Madrid: Martinez roca, 2007.

Webgrafia

Ablación de clítoris. Pàgina lliure, Modificada per últim cop el 03 de setembre del 1013.

<http://es.wikipedia.org/wiki/Ablaci%C3%B3n_de_cl%C3%ADtoris>

ÁFRICA FUNDACIÓN SUR.

< <http://www.africafundacion.org/spip.php?article1>>

ARRIBA GONZÁLEZ Y. Mutilación genital femenina: una forma de violencia contra la mujer socialmente aceptada.

<http://gredos.usal.es/jspui/bitstream/10366/80244/1/TFM_EstudiosInterdisciplinariesGenero_ArribaGonzalez_Y.pdf>

BELÉN AGIRREGOMEZKORTA, I i FUERTES CABRERA I. L'ablación o Mutilación Genital Femenina.

<http://pazydesarrollo.org/pdf/guia_mgf_web.pdf>

DEPARTAMENT D'ACCIÓ SOCIAL I CIUTADANIA, SECRETARIA PER A LA IMMIGRACIÓ; GENERALITAT DE CATALUNYA. Protocol d'actuacions per prevenir la mutilació genital femenina. Barcelona: 2012.

<<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.cb7c44c1c72cf6b43f6c8910b0c0e1a0/?vgnextoid=296fbc153f275210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=296fbc153f275210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>>

DESERT FLOWER FOUNDATION.

<<http://www.desertflowerfoundation.org/en/>>

ESCOBEDO SAIZ, M. Mutilación Genital Femenina e Inmigración. Santander, setembre 2012.

<<http://repositorio.unican.es/xmlui/bitstream/handle/10902/882/EscobedoSaizM.pdf?sequence=1>>

Fons de Nacions Unides per a la infància. Pagina lliure, Modificada per últim cop el 07 d'octubre del 2013.

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Fons_de_Nacions_Unides_per_a_la_inf%C3%A0ncia>

FUNDACIÓN KIRIA. Contra la mutilación genital femenina.

< <http://www.fundacionkirira.es/index.php>>

FUNDACIÓN WASSU-UAB. Universitat Autònoma de Barcelona.

<http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf>

GENERALITAT DE CATALUNYA. Sunna, cuidad a vuestras hijas y no las dañeis! Dice el profeta.

<<http://www.gencat.cat/ics/usuarios/campanyes/sunna/pdf/desplegable-cast-1.pdf>>

MAMADOU DIA, S. España y la mutilación genital femenina. 27 de març de 2013.

<<http://www.webislam.com/articulos/84576-espana-y-la-mutilacion-genital-femenina.html>>

OLLER I. La prevenció de la Mutilación Genital Femenina a través del treball comunitari, 15 de juny del 2012.

<<http://dugi-doc.udg.edu/bitstream/handle/10256/7054/La%20prevenci%C3%B3%20de%20la%20MGF%20a%20trav%C3%A9s%20del%20treball%20comunitari.pdf?sequence=1>>

OBIOLS LLANDRICH Mª R. Introducció a la cultura de l'Àfrica negra un mitjà per desenvolupar l'educació intercultural a l'ensenyament secundari.

<<http://www.xtec.cat/sqfp/llicencies/199798/memories/RObiols.pdf>>

ORGANITZACIÓ DE LES NACIONS UNIDES. Pagina lliure, Modificada per últim cop el 10 d'octubre del 2013.

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Organitzaci%C3%B3_de_les_Nacions_Unides>

ORGANIZACIÓN MUNDIAL DE LA SALUD. Mutilación Genital Femenina., Febrer 2012.

<<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs241/es/>>

REDACCIÓN QUO. 10 datos de mutilación genital femenina. 30 d'octubre del 2013.

< <http://quo.mx/2013/02/06/pragmatas/10-datos-de-mutilacion-genital-femenina>>

TORRES FERNÁNDEZ M.E. La mutilación genital femenina: un delito culturalmente condicionado.

< <http://www.uv.es/cefd/17/torres.pdf>>

UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND (UNICEF). Female Genital Mutilation /Cutting: A statistical overview and exploration of the dynamics of change. Nova York (USA), juny 2013.

<http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf>

¿Qué es la mutilación genital femenina?

<<https://doc.es.amnesty.org/cgi-bin/ai/BRSCGI/La%20mutilaci%C3%B3n%20genital%20femenina%20y%20los%20derechos%20humanos?CMD=VEROBJ&MLKOB=25408923434>>

Articles

NARANJO, José. “Mucho camino por recorrer“, El país, 12 de gener 2013.

ROJAS, Anna Gabriela. “Víctimas de abusos desde la cuna hasta la tumba“, El país, 12 de gener 2013.

ESPINOZA, Andrea. “Cada cuatro minutos una niña sufre ablación genital en el mundo“, El país, 6 de febrer 2013.

CASTRO, Cristina. “Medio millón de europeas, en riesgo de ablación“, El país, 6 de febrer 2010.

CASTRO, Marta. “Antes hacía unas cien ablaciones al año; ahora, solo un par“, El país, 6 de febrer 2013.

CASTRO, Marta. “La ablación no está escrita en ningún sitio, ni en el Corán“, El país, 6 de febrer 2013.

ELOLA, Joseba. “Ablación, silencio y esperanza“, El país, 28 de febrer 2010.

BAS, Borja. “La embajadora africana“, El país, 14 de març 2013.

FERNANDO PÉREZ, J. “Condenada una mujer por la ablación genital que sufrió su hija en Senegal“, El país, 8 d'abril 2013.

PENADÉS DE LA LUZ, Alberto. “*Una pena contra la emigración*“, El país, 16 d'abril 2013.

GARCÍA, Jesús. “Petición de 14 años de cárcel para dos padres por la ablación de sus hijas“, El país, 7 de maig 2013.

EP. “Más de 30 millones de mujeres podrían ser mutiladas genitalmente en diez años“, El país, 22 de juliol 2013.

Altres

DIRE, Waris. Vídeo “Flor del desierto”.

< <http://www.youtube.com/watch?v=a7wLOCLGPW0> >

HERMS, Pere; BRAU, Marcel. Vídeo “Norró, historia de una ablación”.

< http://www.youtube.com/watch?v=_m3FlvtgHME >